JÄLJENNÖS

**KOUVOLAN HOVIOIKEUS**

TUOMIO Nro 1101

Antamispäivä 3.10.2008

Diaarinro R 08/156

RATKAISU, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Riihimäen käräjäoikeus 5.12.2007 nro 815 (liitteenä)

ASIA Törkeä velallisen epärehellisyys ym.

VALITTAJA Risto Tapio Yli-Kovero

VASTAPUOLET Kihlakunnansyyttäjä Teijo Lehikoinen
Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesä
Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesä

VAATIMUKSET HOVIOIKEUDESSA

Valitus **Yli-Kovero** on vaatinut, että syyte ja korvausvaatimukset hylätään. Lisäksi Yli-Kovero on vaatinut, että valtio velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa käräjäoikeudessa 6.380,06 eurolla ja hovioikeudessa 6.387,30 eurolla, molemmat määrät viivästyskorkoineen.

Vaatimuksiaan Yli-Kovero on perustellut sillä, että kohdassa 1 varojen nostoon on ollut hyväksyttävä syy. Rahat on käytetty hänen normaaliin palkkaansa. Nostot ovat vastaneet suuruudeltaan hänen palkkaustaan ja nostaminen on tehty palkanmaksuun liittyvää lainsäädäntöä noudattaen. Takahattelman Lämmönvaihdinliike Oy ei ole ollut varojen nostohetkellä maksukyvytön.

Kohdassa 2.2 a.) kehittämismenoja koskeva kirjanpitokirjaus ei ole ollut virheellinen, koska kehittämismenot ovat olleet poistettavissa 20 vuoden poistoaikaa noudattaen. Poistot aloitetaan vasta silloin, kun tuote on saatu valmiiksi ja se alkaa tuottaa suunnitellusti tuloa. Kysymyksessä oleva tuote ei ole ollut vielä valmis, joten poistoja ei ole vielä ollut mahdollista aloittaa. Kohdassa 2.2.b) patentin osalta tehty kirjaus ei ole virheellinen, koska patentilla oli taloudellista arvoa omistajalleen. Se, että patentti on konkurssipesän jakoluetteloon merkitty arvottomaksi, ei osoita, että patenttia koskeva kirjanpitokirjaus olisi ollut virheellinen. Kohdassa 2.2.d) varojen käyttäminen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen maksuun on ollut perusteltua, koska sopimuksen nojalla Takahattelmalan Lämmön-

**TAPIO YLI-KOVERO**
**26,40 €**

vaihdinliike Oy oli saanut vastikkeeksi käyttöönsä älykiukaan oikeudet ja sitä koskevan patentin sekä mahdollisuuden kehittää tuotetta laajempaa tuotantoa varten. Kirjanpidossa ja tilinpäätöksissä on kaikkien poistojen viittä vuotta pidempi poistoaika ollut havaittavissa, koska aktivoidut menot ovat säilyneet taseessa tilinpäätösvertailutietoina ja koska tilinpäätökseen on tehty merkintä poistojen tekemättä jättämisestä. Tilinpäätöksiä ei ole verottajaa lukuun ottamatta annettu kenellekään muulle velkojalle. Näin ollen velkojat eivät ole voineet saada väärää kuvaa yhtiön taloudellisesta asemasta. Teko ei kokonaisuutena arvostellen täytä ainakaan törkeän kirjanpitorikoksen tunnusmerkistöä. Syyte tulee joka tapauksessa hylätä vanhentuneena.

Kohdassa 3.1. yhtiön ei ole näytetty olleen maksukyvytön 31.12.1999 lukien. Joka tapauksessa Yli-Kovero ei ole tiennyt, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy oli maksukyvytön eikä hänellä ollut ollut syytä epäillä, että yhtiö olisi tullut maksukyvyttömäksi hänen toimintansa johdosta. Kaurialan Saunatarvike Oy:n vastuiden maksaminen on perustunut sen konkurssin jälkeen tehtyyn sopimukseen, jolla Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy oli saanut oikeudet älykiukaaseen. Kohdassa 3.2. varojen lainaaminen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliikke Oy:lle on ollut perusteltua älykiukaan kehitystoiminnan jatkamiseksi ja tuotteistamiseksi loppu-tuotantoon. Menettely ei ole nyt voimassa olevan osakeyhtiölain vastainen. Kohdassa 3.3. osakkeen panttaaminen on ollut liiketaloudellisesti perusteltua, koska saadut varat oli käytetty yritystoiminnan hyväksi. Lisäksi pantin realisointitulos on ollut saatua luottoa suurempi. Panttauksesta ei siten ole voinut aiheutua vahinkoa velkojille. Kohdassa 3.5. hallinto-palveluista maksetut määrät ovat perustuneet yhtiöiden välillä noudatettuun käytäntöön.

Kohdassa 4 kehittämismenoja koskeva kirjanpitokirjaus ei ole ollut virheellinen, koska kehittämismenot ovat poistettavissa 20 vuoden poistoaikaa noudattaen. Niitä ei siten ollut vielä tarvinnut kirjata menoksi kirjanpitoon. Kaurialan Saunatarvike Oy:n luotonhoitoon käytetyt varat ovat tulonhankkimiseen liittyviä menoja. Saunasampo Oy:lle lainatut varat ovat olleet perusteltuja saatavia eikä ole ollut syytä arvioida niitä arvottomiksi. Teko ei kokonaisuutena arvostellen täytä törkeän kirjanpitorikoksen tunnusmerkistöä. Syyte tulee joka tapauksessa hylätä vanhentuneena.

Vastaukset

**Syyttäjä** on vastustanut muutosvaatimuksia ja vaatinut, että Yli-Kovero velvoitetaan korvaamaan valtiolle sen varoista pääkäsittelyssä maksetut todistelukustannukset.

**Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesä** on kohdassa 1 vastustanut muutosvaatimuksia ja vaatinut, että Yli-Kovero velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut hovioikeudessa 4.308,41 eurolla viivästyskorkoineen.

**Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesä** on kohdassa 3 vastustanut muutosvaatimuksia ja vaatinut, että Yli-Kovero velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut hovioikeudessa 3.200,94 eurolla viivästyskorkoineen.

PÄÄKÄSITTELY

Hovioikeus on toimittanut asiassa pääkäsittelyn 2.-3.9.2008. Pääkäsittelyssä on esitetty käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevät kirjalliset todisteet sekä uusina kirjallisina todisteina kirje Sisä-Suomen verovirastolle, selvitys konkurssiin johtaneista syistä, kolme sähköpostiviestiä, kolme tiliotetta, sopimus vapaaehtoisesta takaisinsaannista konkurssipesään, kauppakirja, lehtileike, Saunasampo Oy:n tase 31.12.1996, tilintarkastuskertomus 15.4.1997, ote Yli-Koveron kuulustelukertomuksesta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen erittely työntekijäin eläkelain mukaisista vakuutusmaksuista 23.6.2003. Pääkäsittelyssä on kuultu todistelu-tarkoituksessa Yli-Koveroa sekä todistajina Erkki Juhani Huopaista ja Ari Kalervo Pakaria.

HOVIOIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

**Näyttö**

Yli-Kovero, Huopainen ja Pakari ovat hovioikeudessa kertoneet olennaisilta osin samalla tavalla kuin heidän kertomakseen on käräjäoikeuden tuomioon eri kohtiin merkitty.

Kohta 1

Yli-Kovero on vajaa viikkoa ennen Takahattelmalan Lämmönvaihdiliike Oy:n asettamista konkurssiin ja siksi konkurssihakemuksesta ja tulossa olevasta konkurssista ilmeisen tietoisena maksanut palkan, lomakorvauksen ja lomaltapaluurahan sekä matkakulujen korvauksen nimellä itselleen syytteessä kerrotut 13.000 euroa. Kun hän on vielä samana ajanjaksona maksanut konkurssiin menossa olleen yrityksensä toimintaa jatkamaan perustamalleen uudelle yritykselle Sauna Site Oy:lle "vapaaehtoisesta takaisinsaannista konkurssipesään" - nimisen sopimuksen perusteella 13.383,82 euroa ja eräitä muita maksuja, on tilille jäänyt 86,02 euroa. Tällä ja kahdella muulla tilillä olleiden yhtiön muihin maksuihin käytettävissä olleiden käteisten rahavarojen yhteismäärä oli ollut tämän jälkeen konkurssin alkamishetkellä 277,39 euroa.

Varojen ei ole nostoajankohdan tai nostojen suuruuden perusteella osoitettu liittyvän Yli-Koveron säännölliseen tai normaaliin palkkaukseen. Sillä seikalla, että palkaksi kirjatuista suorituksista on laskelmallisesti pidätetty ennakkovero ei ole asiassa merkitystä, koska Yli-Kovero on nosto-ajankohdan perusteella tiennyt, että ennakkoja ei tultaisi konkurssin alkamisen vuoksi enää tilittämään verottajalle.

Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on Yli-Koveron itselleen maksamien suoritusten jälkeen ollut käytännöllisesti katsoen vailla käteisvaroja. Edellä olevin perustein Yli-Koveron on näytetty käräjäoikeuden toteamin tavoin viimeistään syytteessä mainitut yhtiön

viimeisetkin rahavarat nostaessaan pahentaneen oleellisesti yhtiön maksukyvyttömyyttä tavalla, joka täyttää velallisen epärehellisyyden tunnusmerkistön, ja Yli-Kovero on menettelyllään syyllistynyt siihen velallisen epärehellisyyteen, jonka käräjäoikeus on hänen syykseen lukenut.

Edellä kerrotuilla lisäyksillä hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden ratkaisun kohdan 1 osalta.

Kohta 2

Näyttö

**Yli-Kovero** on käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevän lisäksi kertonut, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n, jonka nimi tuolloin oli ollut vielä Saunasampo Oy, kirjanpitoon on perustamis- ja järjestelymenoiksi otettu konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n kehitystyöhön käyttämien varojen määrä. Kirjaus oli siitä alkaen tehty aina saman suuruisena. Poistoja ei hänen käsityksensä mukaan ole tarvinnut vielä tehdä, koska kiuas ei ollut ollut valmis. Kiukaita oli myyty vuosittain noin 20-30 kappaletta, mutta näillä myynneillä oli rahoitettu tulevaa kehitystyötä. Lisäksi Yli-Kovero on kertonut, että patentin arvo kirjanpidossa perustui yksinomaan hänen omaan arvioonsa. Vastakirjauksiksi oli tehty emissio-voitto ja vakautettu laina, jotka ovat vapaata omaa pääomaa, joista voidaan vähentää kuluja. Yli-Kovero on myöntänyt, että kyseessä on "kupla", mutta tällä ei ole merkitystä. Jos näin ei olisi kirjanpidossa tehty, yhtiö olisi pitänyt hakea konkurssiin. Lisäksi Yli-Kovero on todennut, että lyhyen voimassaoloajan vuoksi patentilla on käytännössä arvoa vain sille, joka sen perustella jo harjoitta tuotannollista toimintaa. Ulkopuolinen ei voi jäljellä olevana aikana sitä enää riittävästi hyödyntää.

**Pakari** on käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevän lisäksi katsonut, että kehittämismenojen poistot tulee aloittaa, kun kehittämistoiminta on valmistunut ja tuote on tullut tuotantokäyttöön. Tässä tapauksessa kiuasta oli myyty koko ajan ja se oli siten tullut tuotantokäyttöön. Tuotekehitys oli hänen käsityksensä mukaan päättynyt, kun tähän viittaavia uusia tuotekehitysmenoja ei ollut enää yhtiön viimeisinä vuosina syntynyt. Tuotteen parantelu siten, että ei synny uutta tuotetta, kirjataan vuosittain kuluksi.

**Huopainen** on käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevän lisäksi kertonut käsityksenään, että heidän alihankintana toimittamistaan kiukaan osista päätellen kiukaiden tuotantomäärät ovat ollet vähäisiä. Nyt viimeaikoina tuotantomäärät näyttäisivät kasvaneen. Hänen käsityksensä mukaan tuotanto ei ole ollut aikaisemmin sen laajuista, että kyseessä olisi ollut "vapaasti markkinoitava tuote".

Johtopäätökset kohdassa 2.2. a)

Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n päätuotetta niin kutsuttua älykiuasta on kehitetty ja valmistettu ensin konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n toimesta, sitten nyt konkurssiin menneen Taka-

hattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toimesta ja sama kehittely jatkuu edelleen Yli-Koveron perustaman uuden yrityksen Sauna Site Oy:n toiminnassa. Tuotteita on Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan aikana valmistettu ja markkinoitu sekä myyty kaupallisesti.

Kirjanpitoon aktivoitujen pitkäaikaisten perustamis- ja kehittämismenojen poistaminen ei ole yrityksen vapaasti harkittavissa. Niiden poistamisvelvollisuuden kannalta merkitystä ei ole sillä, että tuotteen jatkokehityksestä aiheutuu uusia kuluja. Yhtiön olisi tullut aloittaa perustamis- ja kehittämismenojen poistot heti, kun tuotetta ryhdyttiin kaupallisesti myymään. Poistojen tekemättä jättäminen täyttää kirjanpitorikoksen tunnusmerkistön.

Johtopäätökset kohdassa 2.2.b)
Hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden tuomion perusteluineen.

Johtopäätökset kohdassa 2.2.d)
Kaurialan Saunatarvike Oy on asetettu vuonna 1993 konkurssiin, joka on varojen puutteessa rauennut. On ilmeistä, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:llä ei siten ole ollut mahdollisuutta saada suoritusta maksamistaan velanhoitokuluista. Saaminen on ollut arvoton, ja tämä olisi tullut todeta kirjanpidossa. Myös Yli-Koveron on täytynyt tämä tietää. Näin ollen hän on tältäkin osin syyllistynyt käräjäoikeuden hänen syykseen lukemaan kirjanpitorikoksen.

Vanhentuminen
Kirjanpitorikokseen sovelletaan käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevin perustein tekoaikana voimassa ollutta rikoslain 30 luvun 9 §:ää, josta säädetty ankarin rangaistus on kolme vuotta vankeutta. Rikos ei ole vanhentunut.

Näillä lisäyksillä hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden ratkaisun perusteluineen.

Kohta 3

Näyttö
**Yli-Kovero** on käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevän lisäksi kertonut, että Suomen Kylmäpussi Oy:llä, eli myöhemmin Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä, oli ollut lainaa 2.000.000 markkaa, josta sillä ei olisi ollut mahdollisuutta selviytyä. Tämän vuoksi vuonna 1993 oli päätetty tehdä sopimus siitä, että Suomen Kylmäpussi Oy ja Saunasampo Oy, eli myöhemmin Taka-Hattelmalan hoitotarvike Oy, ottavat vastatakseen konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n velat ja jatkavat Kaurialan Saunatarvike Oy:n aloittamaa kiukaan valmistusta. Kaurialan Saunatarvike Oy:ltä vastattavaksi otettuja velkoja ei ollut laitettu Saunasampo Oy:n taseeseen, jotta yhtiön toimintaa ei olisi vaarannettu. Suomen Kylmäpussi Oy:n osakkaat olivat henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön lainoista ja kahden muun osakkaan asunnot olivat myös velkojen

vakuutena. Järjestelyllä haluttiin estää Suomen Kylmäpussi Oy:n omistajien omaisuuksien realisointi.

Johtopäätökset kohdassa 3.1

Yli-Kovero ei ole kyennyt esittämään järkevää, yhtiön omiin liiketaloudellisiin tarpeisiin perustuvaa syytä siihen, miksi Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on hoitanut toisen yrityksen lainoja. Päin vastoin hänen omastakin kertomuksestaan ilmenee, että syynä maksamiseen on ollut yksinomaan osakkaita henkilökohtaisesti hyödyttävä ja samanaikaisesti myös Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n velkojia vahingoittava syy. Lainojen hoitamisella on pyritty välttämään lainoista takauksen antaneiden Yli-Koveron ja hänen läheistensä velkavastuu ja mahdollinen omaisuuteen kohdistuva pakkotäytäntöönpano. Samalla yhtiön omat maksut ovat jääneet hoitamatta. Näillä lisäyksillä hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden tuomion perusteluineen.

Johtopäätökset kohdissa 3.2, 3.3 ja 3.5

Hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden tuomion perusteluineen.

Kohta 4

Kirjanpitorikokseen kohdassa 4 sovelletaan käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevin perustein tekoaikana voimassa ollutta rikoslain 30 luvun 9 §:ää, josta säädetty ankarin rangaistus on kolme vuotta vankeutta. Rikos ei ole vanhentunut.

Hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden tuomion perusteluineen.

Tuomiolauselma

Hovioikeus on ratkaissut asian tuomiolauselmasta ilmenevällä tavalla.

KOUVOLAN HOVIOIKEUS

TL: 1

DNO: R 08/156

VASTAAJA

Yli-Kovero, Risto Tapio
040146-501D

TUOMIOLAUSELMA

Käräjäoikeuden tuomiota ei muuteta.

KORVAUSVELVOLLISUUS

Yli-Kovero velvoiteaan korvaamaan valtiolle sen varoista hovioikeuden pääkäsittelyssä maksetut todistelukustannukset 159,60 euroa.

Yli-Kovero velvoitetaan suorittamaan Takahattelmalan Lämönvaihdinliike Oy:n konkurssipesälle hovioikeudessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista 4.308,41 euroa ja Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesälle 3.200,94 euroa. Viivästyneille määrille on siitä lukien, kun kuukausi on kulunut hovioikeuden tuomion antamispäivästä, maksettava vuotuista viivästyskorkoa, jonka määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain mukainen viitekorko lisättynä 7 prosenttiyksiköllä.

MUUTOKSENHAKU

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy tiistaina joulukuun 2 päivänä 2008.

Asian ovat ratkaisseet: hovioikeudenneuvos Jouko Rantanen
hovioikeudenneuvos Kari Janhunen
hovioikeudenneuvos Marja-Leena Honkanen

Valmistelija: asessori Minna Manninen

Ratkaisu on yksimielinen.

Jäljennös Kouvolan hovioikeuden asiakirjavihosta.
R08/156



**RIIHIMÄEN KÄRÄJÄOIKEUS** **TUOMIO** 07/815

5.12.2007 Asiano: R 07/428

Käräjätuomari Marja Räbinä
Lautakunta: Matti Ilmarinen,
Pia Eskelinen, Terho Pelkonen

**Syyttäjä** Kihlakunnansyyttäjä Teijo Lehikoinen

**Vastaaja(t)** YLI-KOVERO RISTO TAPIO, Hämeenlinna

**Asianomistaja(t)** 1. TAKAHATTELMALAN LÄMMÖNVAIHDINLIIKE OY:N KONKURSSIPESÄ, Helsinki

2. TAKA-HATTELMALAN HOITOTARVIKE OY:N KONKURSSIPESÄ, Helsinki

**Asia** TÖRKEÄ VELALLISEN EPÄREHELLISYYS YNNÄ MUUTA

**Vireille** 20.4.2007

**Yhdessä käsitteleminen**

Asia R 07/225 on käsitelty yhdessä asian R 07/428 kanssa.

**SELOSTUS ASIASTA**

**R 07/225**

**SYYTE** Syyttäjä on vaatinut **Risto Tapio Yli-Koverolle** rangaistusta seuraavasta rikoksesta:

**1. Velallisen epärehellisyys 25.-29.4.2002, Janakkala**

Yli-Kovero on, velallisen, Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy (14.5.2002 asti Saunasampo Oy) -nimisen osakeyhtiön osakekannan pääosin omistaneena, toimitusjohtajana ja hallituksen varsinaisena jäsenenä ja myös yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä henkilönä ja siten velallisen edustajana tietäen yhtiön jo olemassa olevien ja odotettavien taloudellisten vaikeuksien perusteella

tekonsa voivan vahingoittaa yhtiön velkojien taloudellisia etuja ilman hyväksyttävää syytä lahjoittanut tai muutoin luovuttanut yhtiön omaisuutta seuraavasti nostamalla 25.-29.4.2002 välisenä aikana itselleen yhtiön käteisvaroja 13.000 euroa.

VAST

Yli-Koveron yllä kuvatulla menettelyllä on oleellisesti pahennettu yhtiön maksukyvyttömyyttä.

Yhtiön päätoimialana on ollut varaavien "heti valmiiden" saunan kiukaiden valmistus.

Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on asetettu konkurssiin 30.4.2002 Riihimäen käräjäoikeudessa. Yhtiö on ollut maksukyvyttömyystilassa ainakin 31.12.1999 päättyneestä tilikaudesta alkaen ja toiminta on ollut sen jälkeen koko ajan tappiollista. Tappio on ollut 31.12.2000 päättyneellä tilikaudella 147.000 euroa, 31.12.2001 päättyneellä tilikaudella 128.000 euroa ja 1.1. - 30.4.2002 tappio on ollut 75.000 euroa. Yhtiö olisi tullut asettaa selvitystilaan viimeistään 31.12.2000.

Konkurssipesän pesäluettelon mukaan yhtiön varat ovat olleet 17.188,68 euroa ja velat 331.799,36 euroa eli velat varoja suuremmat 314.610,68 euroa. Veloista verovelkoja on ollut 29.891,20 euroa ja vakuutusmaksuvelkoja 6.621,21 euroa.

## TAKAHATTELMALAN LÄMMÖNVAIHDINLIIKE OY:N KONKURSSIPESÄN VAATIMUKSET

**Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesä** on yhtynyt syytteeseen ja vaatinut, että Yli-Kovero velvoitetaan suorittamaan konkurssipesälle rikosperusteisena vahingonkorvauksena yhtiöstä itselleen ilman hyväksyttävää syytä edustamiensa rahavarojen määrä, yhteensä 13.000 euroa laillisine viivästyskorkoineen konkurssiin asettamispäivästä 30.4.2002 lukien. Lisäksi konkurssipesä on vaatinut sille aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen korvaamista 4.340,45 eurolla laillisine korkoineen.

TODISTE

Kirjallise

Vaatimustensa perusteeksi konkurssipesä on lausunut, että pesän lopullinen realisointitulos tulee olemaan noin 15.400 euroa. Näin ollen Yli-Koveron nostot hetkeä ennen konkurssia ovat olleet miltei samansuuruiset kuin velkojille jaettava osuus. Yli-Koveron palkkaerinä nostamia määriä ei ole nostettu ja kirjattu ajallaan, vaan kyse on siitä, että yhtiön tili on tyhjennetty hetkeä ennen konkurssia. Aikaisemmilla tilikausilla Yli-Kovero on menetellyt palkanmaksun suhteen siten, että hänen tilikauden aikana yhtiöstä tekemänsä nostot on tilinpäätöshetken lähestyessä kirjattu palkaksi.

Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnallisen tuloksen kannalta ei ole ollut hyväksyttävää nostaa keskimäärin 3.250 euron nettokuukausipalkkaa vähän ennen konkurssia. Yhtiön johdon tulee mitoittaa palkkansa vastaamaan sitä tulosta, jonka hänen työnsä yhtiölle tuottaa. Konkurssipesä on viitannut lisäksi siihen, että Yli-Kovero oli työskennellyt samanaikaisesti myös Suomen Kylmäpussi Oy:n hyväksi. Hänen kohtuullinen bruttopalkkansa Takahattelmalan

Lämmönvaihdinliike Oy:n hyväksi tehdystä työstä on ollut enintään 1.500 euroa kuukaudessa.

**VASTAUS**

**Yli-Kovero** on kiistänyt syytteen ja konkurssipesän korvausvaatimuksen esittäen, että syytteessä tarkoitettujen varojen nostamiselle on ollut laissa tarkoitettu hyväksyttävä syy. Mitään vastikkeetonta omaisuuden luovutusta ei ole tapahtunut, vaan kysymys on ollut rahapalkasta, irtisanomisajan palkasta ja matkakulukorvauksista. Palkanmaksun yhteydessä on toimitettu myös ennakonpidätys, joten lakimääräiset velvoitteetkin ovat tulleet hoidetuksi. Yli-Koveron hallinnoimissa yhtiöissä on ollut käytäntönä, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on maksanut Yli-Koverolle palkan hänen kaikkien yhtiöiden hyväksi tekemästään työstä ja perinyt sitten muilta yhtiöiltä näiden osuudet palkasta.

Yli-Kovero on lisäksi kiistänyt, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy olisi ollut 31.12.1999 ylivelkainen tai maksukyvytön. Ulkopuolista velkaa on tuolloin ollut yhteensä 433.000 markkaa eli vain 31,5 prosenttia liikevaihdosta. Yli-Koverolla ei ole ollut kysymyksessä olevaan aikaan perusteltua syytä pitää Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:tä maksukyvyttömänä.

Yli-Koveron asema Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:ssä on ollut sellainen kuin syytteessä on kuvattu.

Yli-Kovero on kiistänyt Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesän oikeudenkäyntikuluvaatimuksen perusteeltaan ja paljoksunut sitä määrältään.

**TODISTELU**

**Kirjalliset todisteet**

Syyttäjä

Esitutkintapöytäkirjan 6090/R/1535/03 liitteenä olevat:

- KHT Ari Pakarin laatima erityistilintarkastuskertomus liitteineen:
- Yhteenveto yhtiön taloudellisesta tilanteesta tilinpäätösten mukaan 1.1.2000-30.4.2002 (s. 13-15)
- Yhteenveto yhtiön tileiltä suoritetuista suuremmista maksuista 28.12.2001-29.4.2002 (s. 18)
- Pesäluettelo yhtiön varoista ja veloista (s. 22-28)
- Kaupparekisterinote (s. 38-39)
- Suomen Asiakastieto Oy/yrityksen maksuhäiriötiedot (s. 41)
- Suomen Asiakastieto Oy:n vastuuhenkilöhakemisto Yli-Koveron osalta, tiedot 28.8.2002 (s. 65-66)
- Lyhennys- ja korkolaskelma 22.6.2000 (s. 107)
- Verovelkaluettelo (s. 171-173)
  Teema: Ajankohta, josta lukien verovastuita on jäänyt hoitamatta.

Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesä

1. Pesäluettelo yhtiön varoista ja veloista (s. 22-28)
Teema: Yli-Koveron 2.000 euron määräinen palkkasaatava huhtikuulta

2002 on ilmoitettu konkurssipesän velaksi.

2. Konkurssituomio (s. 161-168)
Teema: Yli-Kovero on valvonut yhtiön konkurssissa huhtikuun 2002 palkkasaatavaa 2.000 euroa, loma-ajan palkkaa 3.000 euroa ja huhtikuun 2002 matkalaskun 1.200 euroa.

Yli-Kovero

1. Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:tä koskeva esitutkintapöytäkirja
2. Hämeen lääninveroviraston selvityspyyntö Saunasampo Oy:lle ja siihen annettu vastaus (L2)
3. Saunasampo Oy:n tilinpäätös 31.12.2006 (L 3)
4. Saunasampo Oy:n kirjanpitoajo 1.1.-31.8.2007 (L 4)
5 Suomen Kylmäpussi Oy:n tilinpäätösanalyysi 19.5.1997 (L6)
6. Saunasampo Oy:n tiliote 1.5.2002 (L 7)
7. Kauppakirja Saunasampo Oy:n liiketoiminnan ostosta konkurssipesästä (L 8)
8. Saunasampo Oy:n konkurssissa valvotut saatavat (L 9)
9. Janavalo Oy:n kirje 27.1.2004 (L 10)
10. Verotarkastuskertomus 109/00/0145, vuosilta 1998-1999 (L 15)
11. Saunasampo Oy:n tiliote 16.-30.4.2002 (s. 156-157)
12. Saunasampo-älykiuasta koskeva esite

**Henkilötodistelu**

Syyttäjä

1. Risto Tapio Yli-Kovero todistelutarkoituksessa.
2. Todistaja Ari Kalervo Pakari

Yli-Kovero

1. Risto Tapio Yli-Kovero todistelutarkoituksessa.
2. Todistaja Erkki Juhani Huopainen

**SYYTE**

Syyttäjä on vaatinut **Risto Tapio Yli-Koverolle** rangaistusta seuraavasta rikoksesta:

**2. Kirjanpitorikos 31.12.1998-30.4.2002, Janakkala**

**Syyttees**

Yli-Kovero on 30.4.2002 Riihimäen käräjäoikeudessa konkurssiin asetetun, Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy (14.5.2002 asti Saunasampo Oy) -nimisen osakeyhtiön, joka on kirjanpitovelvollinen, toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä ja yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä ja siten kirjanpitovelvollisen edustajana ja myös itse yhtiön kirjanpitäjänä, tahallaan:

**Syyttäjä**

2.1 laiminlyönyt lainmukaisen allekirjoitetun ja tarkastetun tilinpäätöksen laatimisen ainakin 31.12.2000 päättyneeltä tilikaudelta. Yhtiön tilikausi on ollut kalenterivuosi.

2.2 31.12.1998 - 30.4.2002 merkinnyt kirjanpitoon lukuisia vääriä tai ainakin harhaanjohtavia tietoja muun muassa siten, että on laiminlyönyt

kirjanpitolain vaatimusten ja hyvän kirjanpitotavan vastaisesti

a) poistaa kirjanpitoon aktivoidut pitkäaikaiset perustamis- ja kehittämismenot, vaikka niistä ei ole ollut enää aktivointia vastaavia tulonodotuksia. Laiminlyönnin vaikutus yhtiön taloudelliseen tulokseen ja taloudelliseen asemaan on ollut noin 116.000 euroa vuodessa.

b) laiminlyönyt arvostaa yhtiön taseeseen 168.187 euron (1 mmk) arvoiseksi kirjatun patentin arvo kukin tilinpäätöshetken patentin arvoa tai tulonodotuksia vastaavalla tavalla. Tilinpäätöksissä 31.12.1998 - 31.12.2001 pantentilla, jonka voimassaolo on päättynyt 5.12.2005, ei ole ollut enää jäljellä juuri mitään arvoa.

c) laiminlyönyt kirjanpidon erilläänpitotehtävän siten, että Yli-Koveron ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n ja yhtiön lähiyhtiöiden välillä tapahtuneen rahaliikenteen perusteet ja velkasuhteet olisivat olleet ulkopuolisille pidetyn kirjanpidon perusteella vaikeuksitta ja yksiselitteisesti selvitettävissä

d) kirjannut vuonna 1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainoihin liittyneitä ja yhtiön varoista maksettuja menoja yhtiön kirjanpitoon ilman kuluvaikutusta siten, että on kirjannut maksetut määrät yhtiön varoiksi saatavina, vaikka nämä maksut, joiden yhteismäärä on kirjanpidon mukaan ollut 14.155,77 euroa olisi tullut kirjata jo maksuhetkellä yhtiön kuluksi tai poistaa viimeistään tilinpäätöksissä arvottomana.

ja laiminlyönyt esittää yhtiön tilinpäätösten liitetiedoissa oikeiden ja riittävien tietojen kannalta tarpeelliset lisätiedot yhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen sisältyneiden erien sisällöistä.

Edellä kuvatut kirjanpidon laiminlyönnit ovat olleet sellaisia, että ne ovat olennaisesti vaikeuttaneet oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Yhtiön tilipäätöksissä esitettyjen väärien tai ainakin harhaanjohtavien tietojen määrä on ollut huomattavan suuri ja ne ovat koskeneet suuria summia ja kirjanpitorikos on ollut myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, minkä vuoksi rikos täyttää myös 1.4.2003 voimaan tulleen törkeän kirjanpitorikoksen tunnusmerkistön.

**Syytteestä luopuminen**

Syyttäjä on loppulausunnossaan luopunut vaatimasta Yli-Koverolle rangaistusta siltä osin, kuin kysymys on 2.1 kohdassa ja 2.2 kohdan alakohdassa c) tarkoitetusta menettelystä.

**Syyttäjän muut vaatimukset (kohdat 1 ja 2)**

**Todistelukustannusten korvaaminen**
Yli-Kovero on velvoitettava korvaamaan valtiolle todistelukustannukset.

**VASTAUS**

**Yli-Kovero** on kiistänyt syytteen esittäen kiistämisensä perusteeksi seuraavaa:

Syytteen 2.2 kohdan alakohdassa a) tarkoitetuissa taseeseen aktivoiduissa menoissa on ollut kysymys kehittämismenoista, joilla on ollut edelleen tuotto-odotuksia. Poistoaika sinänsä on 5-20 vuotta, mutta poistot tulee toisaalta tehdä vaikutusaikanaan, mikä tarkoittaa, että poistojen tekeminen tulee aloittaa vasta, kun kehitystyö on saatu valmiiksi. Älykiukaan tuotekehittely on valmistunut vasta vuonna 2007 sillä tavoin, että kiuasta on voitu ryhtyä markkinoimaan suuremmassa määrin. Ennen konkurssia kiuasta oli voitu myydä vain sen verran, että tuotekehittelyä oli kyetty jatkamaan. Kysymys on tältä osin lähinnä kirjanpitolain säännösten tulkintariidasta, ei rikoksesta.

Syytteen 2.2 kohdan alakohdassa b) tarkoitetun patentin osalta kysymys on niin ikään kehittämismenosta, jonka poistoaika voi olla jopa 20 vuotta. Poistot tulee tehdä vaikutusaikanaan "meno tulon kohdalle" -periaatteen mukaisesti silloin, kun tuottoja syntyy. Poistojen tekemiseen ei ole ollut aihetta vielä vuosina 1998-2002. Voidaan sinänsä ajatella, että patentin arvo laskee, kun sen päättymisajankohta lähenee, mutta liiketaloudellisesta näkökulmasta katsottuna kysymyksessä olevan patentin kokonaisarvo ei ole kuitenkaan laskenut, kun kiuas on samalla valmistunut ja parantunut.

Syytteen 2.2 kohdan alakohdassa d) tarkoitettujen Kaurialan Saunatarvike Oy:n velanhoitokulujen maksamisessa on ollut kysymys kiukaan kehitystyön jatkamiseen liittyneiden sopimusten noudattamisesta. Saunasampo Oy on Kaurialan Saunatarvike Oy:n liiketoiminnan jatkajana ottanut vastakseen näistä kustannuksista. Syytteessä tarkoitetut maksusuoritukset ovat siis perustuneet tähän sopimukseen. Veroviranomaiset ovat vuonna 1997 pyytäneet asiasta selvitystä ja tyytyneet saamaansa selvitykseen.

Tilinpäätösten liitetiedot ovat sisältäneet kirjanpitolain edellyttämät tiedot eli tiedot vastuista, vakuuksista ja siitä, ettei poistoja ole tehty.

Siinäkin tapauksessa, että kirjanpidon katsottaisiin joltain osin sisältävän vääriä, puutteellisia tai harhaanjohtavia kirjauksia, kysymys ei ole voimassa olevan lain mukaan arvioituna törkeäksi katsottavasta kirjanpitorikoksesta. Tämän vuoksi, ja kun kysymys ei ole yhdeksi tekokokonaisuudeksi katsottavasta teosta, syyteoikeus on lievemmän lain periaate huomioon ottaen vanhentunut.

Yli-Kovero on kiistänyt syyttäjän vaatimuksen todistelukustannusten korvaamisesta valtiolle perusteettomana.

<u>Oikeudenkäyntikuluvaatimus</u>

Sen varalta, että syyte hylätään, Yli-Kovero on vaatinut, että valtio velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäynti- ja asianosaiskulunsa.

**TODISTELU**

**Kirjalliset todisteet**

Syyttäjä

Esitutkintapöytäkirjan 6090/R/1535/03 liitteenä olevat:

- KHT Ari Pakarin laatima eritystilintarkastuskertomus liitteineen
- Yhteenveto yhtiön taloudellisesta tilanteesta tilinpäätösten mukaan 1.1.2000-30.4.2002 (s. 13-15)
- Kaupparekisterinote (s. 38-39)
- Saunasampo Oy:n tilinpäätöksen 31.12.2000 asiakirjat (s. 46-54)
- Toimintakertomus 27.5.2001 tilikaudelta 1.1.-31.12.2000 (s. 47)
- Tuloslaskelma ja tase 1.1.-31.12.2000 liitetietoineen (s. 48-53)
- Saunasampo Oy:n tase-erittelyt 31.12.2000 (s. 54)
  Teema: Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainanhoitokulujen kirjaaminen saatavaksi
- Saunasampo Oy:n tilinpäätöksen 31.12.2001 asiakirjat (s. 55-62)
- Toimintakertomus 27.4.2002 tilikaudelta 1.1.-31.12.2001 (s. 56)
- Tuloslaskelma ja tase 1.1.-31.12.2001 liitetietoineen (s. 57-62)

Yli-Kovero

Kuten kohdassa 1.

**Henkilötodistelu**

Kuten kohdassa 1.

**R 07/428**

**SYYTE**

Syyttäjä on vaatinut **Risto Tapio Yli-Koverolle** rangaistusta seuraavasta rikoksesta:

**3. Törkeä velallisen epärehellisyys 31.12.1999-14.11.2002, Janakkala**

Yli-Kovero on, velallisen, Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy (2.10.2002 asti Suomen Kylmäpussi Oy) -nimisen osakeyhtiön (jatkossa yhtiö) osakekannasta 1/3:n omistaneena, toimitusjohtajana ja hallituksen varsinaisena jäsenenä ja myös yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä henkilönä ja siten velallisen edustajana tietäen yhtiön jo olemassa olevien ja odotettavien taloudellisten vaikeuksien perusteella tekonsa voivan vahingoittaa yhtiön velkojien taloudellisia etuja ilman hyväksyttävää syytä lahjoittanut tai muutoin luovuttanut yhtiön omaisuutta seuraavasti:

3.1 maksamalla 5.10.1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:lle myönnetyn lainan, jossa muun muassa Yli-Kovero on ollut omavelkaisena takaajana, lainanhoitokuluja yhteensä 67.103,58 euroa (398.979,75 markkaa), mistä määrästä 31.12.1999 jälkeen ainakin 18.154,74 euroa yhtiön ollessa jo maksukyvyttömyystilassa. Koska Yli-Kovero on ollut velassa takaajana, on suoritukset tehty pääosin Yli-Koveron henkilökohtaisessa intressissä. Lainananto läheisyhtiölle ja/tai Yli-Koverolle on ollut osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n vastainen lähipiirilaina.

3.2 rahoittamalla Saunasampo Oy:n (Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n) toimintaa luovuttamalla yhtiön varoja "lainaksi" yhteensä 215.605,18 eurolla (1.109.295,47 markkaa), mistä määrästä 31.12.1999 jälkeen 41.873,31 euroa yhtiön ollessa jo maksukyvyttömyystilassa. Lainananto läheisyhtiölle on ollut osakeyhtiölain 12 luvun 7 § vastainen lähipiirilaina.

3.3 luovuttamalla 10.3.2002 yhtiöllä hallussaan panttina olleen Saunasampo Oy:n omistaman Tawastia Golf Oy:n osakkeen nro 118 korvauksetta pantiksi Timo Kuismalle tämän läheisyhtiö Sauna Site Oy:lle myöntämästä 15.000 euron lainasta (jolle Yli-Kovero on antanut omavelkaisen takauksen). Pantti on 20.5.2002 realisoitu 7.000 euron kauppahinnasta siten, että kauppahinnalla on lyhennetty Sauna Site Oy:n velkaa Kuismalle.

3.4 maksamalla autokuluselvitystilin/ lähipiirilainan nimikkeellä yhtiön liiketoimintaan kuulumattomia kuluja yhteensä 14.365,54 euroa (85.413,64 markkaa) Tapio Yli-Koverolle ja/tai jollekin muulle henkilölle.

3.5 maksamalla heinä-syyskuussa läheisyhtiö Sauna Site Oy:lle perusteettomasti 10.578,02 euroa hallintopalveluista ja valmistuskorvauksia

eli luovuttamalla yhtiön varoja yhteensä 91.917,61 euroa.

Yli-Koveron yllä kuvatulla menettelyllä on aiheutettu Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n/Suomen Kylmäpussi Oy:n maksukyvyttömäksi tuleminen ja oleellisesti pahennettu yhtiön maksukyvyttömyyttä.

Yhtiön päätoimialana on ollut ensiaputuotteiden sekä urheiluvälineiden valmistus ja myynti. Yhtiön päätuotteina ovat olleet suksipidikkeet ja kylmäpussit. Toimintaa on harjoitettu Janakkalan Tervakoskella vuokratussa hallissa.

Yhtiö on myynyt koko liiketoimintansa 1.8.2002 Hattelmalan Hoitotuote Oy:lle (rekisteröity 4.9.2002), mukaan lukien kylmäpussien valmistukseen liittyvä käyttö- ja vaihto-omaisuus ja oikeus käyttää Suomen Kylmäpussi Oy:n nimeä.

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on asetettu konkurssiin 14.11.2002 Riihimäen käräjäoikeudessa. Yhtiö on ollut maksukyvyttömyystilassa ainakin 31.12.1999 päättyneestä tilikaudesta alkaen ja liiketulos on ollut sen jälkeen koko ajan tappiollinen ja toimintaa on rahoitettu lisäämällä lyhytaikaista velkaa.

Yhtiö olisi tullut asettaa selvitystilaan viimeistään 31.12.1999.

Konkurssipesän pesäluettelon mukaan yhtiön varat ovat olleet 621,06 euroa ja velat 430.195,09 euroa eli velat varoja suuremmat 429.574,03 euroa. Veloista verovelkoja on ollut 29.678,14 euroa ja vakuutusmaksuvelkoja noin 124.000 euroa.

Velallisen epärehellisyydessä on tavoiteltu huomattavaa hyötyä ja aiheutettu huomattavaa ja erityisen tuntuvaa vahinkoa velkojille ja rikos on tehty erityisen suunnitelmallisesti ja rikos on ollut myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

**Syytteestä luopuminen**

Syyttäjä on loppulausunnossaan luopunut vaatimasta Yli-Koverolle rangaistusta siltä osin, kuin kysymys on 3.4 kohdassa tarkoitetusta menettelystä.

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesä on 29.11.2007 puhelimitse kuultaessa ilmoittanut, ettei myöskään konkurssipesän tarkoituksena ollut ollut jatkaa syytettä 3.4. kohdan osalta. Konkurssipesä on samalla ilmoittanut luopuvansa myös tältä osin esittämästään vahingonkorvausvaatimuksesta.

**TAKA-HATTELMALAN HOITOTARVIKE OY:N KONKURSSIPESÄN VAATIMUKSET**

**Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesä** on yhtynyt syytteeseen ja vaatinut, että Yli-Kovero velvoitetaan suorittamaan konkurssipesälle vahingonkorvaukseksi:

- syytteen 3.1 kohdan osalta 18.154,74 euroa
- syytteen 3.2 kohdan osalta 41.873,31 euroa sekä
- syytteen 3.3 kohdan osalta 7.000 euroa

eli yhteensä 67.028,05 euroa laillisine korkoineen 14.11.2002 lukien.

Lisäksi konkurssipesä on vaatinut, että Yli-Kovero velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut 3.979,34 eurolla laillisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua ratkaisun antamisesta lukien.

Vaatimustensa perusteeksi konkurssipesä on esittänyt, että Yli-Kovero on ilman hyväksyttävää syytä lahjoittanut tai muutoin luovuttanut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n omaisuutta syytteessä esitetyllä tavalla. Syytteen 3.5 kohdassa mainitut 10.578,02 euroa on saatu peräytettyä konkurssipesälle.

Yli-Koveron menettely on aiheuttanut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n (ent. Suomen Kylmäpussi Oy:n) maksukyvyttömäksi tulemisen ja olennaisesti pahentanut yhtiön maksukyvyttömyyttä. Yhtiö on ollut maksukyvyttömyystilassa ainakin 31.12.1999 päättyneestä tilikaudesta alkaen ja sen liiketulos on ollut tämän jälkeen koko ajan tappiollinen. Yhtiö olisi tullut asettaa selvitystilaan viimeistään 31.12.1999.

Velallisen epärehellisyydessä on tavoiteltu huomattavaa hyötyä ja sillä on aiheutettu huomattavaa ja erityisen tuntuvaa vahinkoa velkojille. Rikos on lisäksi tehty erityisen suunnitelmallisesti ja se on ollut myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

**VASTAUS**

**Yli-Kovero** on kiistänyt syytteen ja konkurssipesän vaatimukset esittäen, ettei Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy ollut ollut maksukyvytön

31.12.1999 lukien eikä yhtiön ollut tuolloin tarvinnut varautua siihen, ett sen toimenpiteet voisivat aiheuttaa velkojille vahinkoa. Poistojen tekemättä jättäminen ei osoita maksukyvyttömyyttä. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä on ollut perusteltu syy kaikille toimilleen, koska sillä on ollut perusteltuja odotuksia vastaisista tuotoista. Yhtiön varoja ei ole luovutettu ilman hyväksyttävää syytä. Missään tapauksessa kysymys ei ole kvalifioidusta rikoksesta.

Syytteen 3.1 kohdassa tarkoitetut maksut ovat perustuneet liiketoiminnan ostamisen yhteydessä tehtyyn sopimukseen. Kysymyksessä on siten ollut liiketaloudellisesti perusteltu toimi. Siltä osin kuin syyttees sä on katsottu, että maksuissa on ollut kyse osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n vastaisesta lähipiirilainasta, Yli-Kovero on todennut, ettei nykyisin voimassa olevassa osakeyhtiölaissa ole enää erityissäännöksiä lainan antamisesta lähipiirille, vaan liiketaloudellisesti perustellun lainan antaminen on sallittua lainansaajan henkilöstä riippumatta. Yli-Koveron menettely on siten voimassa olevan osakeyhtiölain mukaan arvioituna ollut asianmukaista. Asiaan on lievemmän lain periaatteen mukaan (RL 3:2,4) sovellettava uutta osakeyhtiölakia, koska uusi sääntely osoittaa, että suhtautuminen teon rangaistavuuteen on muuttunut. Näin ollen vanhan osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n rikkomisen perusteella ei voida enää tuomita rangaistusta.

Syytteen 3.2 kohdassa tarkoitetuissa maksuissa on kysymys samankaltaisesta tilanteesta kuin 3.1 kohdassakin. Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittamiselle on ollut liiketaloudellinen peruste huomioon ottaen Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n kiinteä suhde ja niiden toisiinsa liittyneet intressit. Yhtiöt ovat toimineet läheisessä yhteistoiminnassa ja niiden toimintaa on rahoitettu sieltä, missä varoja on kulloinkin ollut. Kysymys ei ole ilman hyväksyttävää syytä tapahtuneesta varojen luovutuksesta eikä myöskään lahjoituksesta. Yli-Kovero on lisäksi viitannut siihen, mitä hän on syytteen 3.1 kohdassa lausunut osakeyhtiölain lähipiirilainaa koskevien säännösten muuttumisesta ja lievemmän lain periaatteesta.

Syytteen 3.3 kohdassa tarkoitetun pantin luovuttaminen on ollut liiketoiminnallisesti ja liiketaloudellisesti perusteltua, koska Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n liiketoiminnan jatkamiseen oli tarvittu rahaa. Panttauksen perusteella saatujen varojen oli ollut tarkoitus hyödyttää sekä Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:tä että Taka-Hattelemalan Hoitotarvike Oy:tä. Yli-Kovero on molempien yhtiöiden hallinnosta vastanneena voinut päättää syytteessä tarkoitetusta panttauksesta.

Syytteen 3.5 kohdassa tarkoitettujen hallintopalveluiden osalta kysymys on ollut todelliseen työhön perustuneesta veloituksesta. Sauna Site Oy:llä (nykyinen Saunasampo Oy) ja Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä on ollut yhteinen hallinto siten, että Yli-Kovero on huolehtinut kummankin yhtiön hallinnosta.

Valmistuskorvausten maksamisessa on ollut kysymys siitä, että Yli-Kovero on tehnyt sairauslomalle jääneen Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n työntekijän työt. Kun kuitenkin Sauna Site Oy on

maksanut tältäkin ajalta Yli-Koveron palkan, Sauna Site Oy on laskuttanut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:tä Yli-Koveron tämän yhtiön hyväksi tekemästä ylimääräisestä työstä määrän, joka vastaa Kansaneläkelaitoksen Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:lle tilittämää sairauspäivärahaa. Kysymyksessä ei ole ollut miltään osin lahja tai vastikkeeton luovutus.

Mikäli Yli-Koveron jokin yksittäinen teko katsottaisiin asiattomaksi, rikos on joka tapauksessa vanhentunut.

Yli-Kovero on kiistänyt Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesän oikeudenkäyntikuluvaatimuksen perusteeltaan ja paljoksunut sitä määrältään.

## TODISTELU

**Kirjalliset todisteet**

Syyttäjä

Esitutkintapöytäkirjan 6090/R/2860/03 liitteenä olevat:

- Pesäluettelo (s. 38-41)

Erityistilintarkastuskertomus (s. 44-63)
- Yhteenveto läheisyhtiöistä ja liiketoimista niiden välillä (s. 49)
- Yrityksen tuloksen ja maksuvalmiuden kehittyminen (s. 50-53)
- Saamiset Kaurialan Saunatarvike Oy:ltä ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:ltä (s. 55-56)
- Kassatilin nollaus ja Tawastia Golf Oy:n osakkeen realisointi (s. 57)
- Hallintopalveluja koskevat maksut sekä vero-ja vakuutusmaksujäämien kertyminen, verojäämien eroavaisuudet veroviraston verojäämä luettelon ja kirjanpidon mukaan (s. 59-61)
- Tilinpäätökset ja kirjanpidon taso sekä mahdolliset takaisinsaannit (s. 62)

Erityistilintarkastuksen liitteet (s. 64-321)
- Selvitys yhtiön tilasta ja esitys toimenpideohjelmaksi (s. 81-83)
- Tiliote 15.8.2002 (s. 84)
- Loppuselvitys 30.10.2002 (s. 86)
- Suomen Kylmäpussi Oy:n tasekirja tilinpäätöksestä 31.12.2000 per 27.4.2001 (s. 96-104)
- Suomen Kylmäpussi Oy:n tasekirja tilinpäätöksessä 31.12.2000 (?) per 13.5.2002 (s. 105-115)
- Suomen Kylmäpussi Oy:n tuloslaskelmat 1999-2001 (s. 107)
- Suomen Kylmäpussi Oy:n tase 31.12.2001 (s. 108-109)
- Suomen Kylmäpussi Oy.n tase-erittelyt 31.12.2001 (s. 111-114)
- Hallituksen kokouspöytäkirja 13.5.2002 (s. 115)
- Suomen asiakastieto Oy:n vastuuhenkilöhakemisto 28.8.2002 (s. 122-123)
- Laskut kirjanpidon pitämisestä ja tilintarkastuksesta (s. 134-136)
- Lyhennys- ja korkolaskelma 23.12.1999 (s. 161)
- Puhelinosakkeiden kauppa 12.6.2002 (s. 196-197)
- Ote Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesän pesäluettelosta (s. 246)

- Luettelo veroveloista (s. 225-230)
  Teema: Yhtiöllä ollut verovelkaa vuodesta 2000
- Kuitti maksusta ulosottomiehelle 12.6.2000 (s. 260)
- Tosite kirjanpidosta/laskelma (s. 264)

- Kaurialan Saunatarvike Oy:n velkakirja (s. 322-350)
- Maksuohjelma 29.12.1999- (s. 327-328)
- Maksuohjelma 3.6.1998 (s. 335)
- Maksuohjelma 2.7.2001 (s. 341-342)
- Erityistakaussitoumukset (s. 347-350)
- Kauppakirja golfosakkeesta nro 118 (s. 351)
- Velkakirja golfosakkeesta nro 118 (s. 352)

Yli-Kovero

1. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:tä koskeva esitutkintapöytäkirja
2. Hämeen lääninveroviraston selvityspyyntö Saunasampo Oy:lle 3.6.1977 ja siihen annettu vastaus (L2)
3. Hämeen lääninveroviraston selvityspyyntö Suomen Kylmäpussi Oy:lle 3.6.1977 ja siihen annettu vastaus (L 1)
4. Saunasampo Oy:n tilinpäätös 1.1.-31.12.2006 (L3)
5. Saunasampo Oy:n kirjanpitoajo 1.1.-31.8.2007 (L 4)
6. Suomen Kylmäpussi Oy:n tilinpäätös 31.12.2006 (L 16)
7. Suomen Kylmäpussi Oy:n kirjanpitoajo 1.1.-31.8.2007 (L 17)
8. Suomen Kylmäpussi Oy:n tilinpäätösanalyysi 19.5.1997 (L 6)
9. Suomen Kylmäpussi Oy:n Nordea tiliotteet 15. ja 31.8.2002 (L 5)
10. Saunasampo Oy:n Nordea tiliote 1.5.2002 (L 7)
11. Kauppakirja Saunasampo Oy:n liiketoiminnan ostosta konkurssipesästä (L 8)
12. Saunasampo Oy:n konkurssissa valvotut saatavat (L 9)
13. Janavalo Oy:n kirje 27.1.2004 (L 10)
14. Suomen Kylmäpussi Oy:n alasajon toimenpideohjelma 28.5.2002 (L 11)
15. Suomen Kylmäpussi Oy:n liiketoiminnan myynnin kauppakirja (L 12)
16. Suomen Kylmäpussi Oy:n muun käyttöomaisuuden myynnin kauppakirja (L 13)
17. Suomen Kylmäpussi Oy:n toiminnan alasajon loppuselvityslaskelmat (L 14)
18. Verotarkastuskertomus 109/00/0145 vuosilta 1998-1999 (L 15)

**Laillinen oikeudenkäyntiaineisto**

Syyttäjä

Yli-Koveron lausunto 13.1.2007 rikostutkintaa varten (s. 42-43).

**Henkilötodistelu**

Syyttäjä

1. Risto Tapio Yli-Kovero todistelutarkoituksessa.
2. Todistaja Ari Kalervo Pakari

Yli-Kovero

1. Risto Tapio Yli-Kovero todistelutarkoituksessa.
2. Todistaja Erkki Juhani Huopainen

**SYYTE**

Syyttäjä on vaatinut **Risto Tapio Yli-Koverolle** rangaistusta seuraavasta rikoksesta:

**4. Kirjanpitorikos 31.12.1999-14.11.2002, Janakkala**

Yli-Kovero on 14.11.2002 Riihimäen käräjäoikeudessa konkurssiin asetetun, Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy (2.10.2002 asti Suomen Kylmäpussi Oy) -nimisen osakeyhtiön, joka on kirjanpitovelvollinen, toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä ja yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä ja siten kirjanpitovelvollisen edustajana ja myös itse yhtiön kirjanpitäjänä, tahallaan:

4.1 laiminlyönyt käteisen rahaliikenteen osalta päivittäin pidettävän luotettavan kassakirjanpidon pitämisen. Yhtiön käteiskassan määrä on kasvanut aina 10.594 euroon ennen kuin se on 31.12.2001 poistettu kirjanpidosta. Ainakin 31.12.2000 päättyneenä tilikautena rahoitus-omaisuuden määrä on siten tilinpäätöksessä ollut virheellinen. Yhtiön rahaliikennettä on muutonkin hoidettu paljon käteisellä rahalla, eivätkä rahaliikenteen perusteet ole olleet luotettavan kassakirjanpidon puuttuessa jälkikäteen selvitettävissä.

4.2 merkinnyt kirjanpitoon lukuisia vääriä tai ainakin harhaanjohtavia tietoja muun muassa siten, että on laiminlyönyt kirjanpitolain vaatimusten ja hyvän kirjanpitotavan vastaisesti

a) poistaa kirjanpitoon aktivoidut pitkäaikaiset perustamis- ja kehittämismenot poistosuunnitelman mukaisesti, vaikka niistä ei ole ollut enää aktivointia vastaavia tulonodotuksia. Laiminlyönnin vaikutus yhtiön taloudelliseen tulokseen ja taloudelliseen asemaan on ollut 31.12.2001 tilinpäätöksessä ainakin 237.000 markkaa

b) laiminlyönyt kirjanpidon erillääänpitotehtävän siten, että Yli-Koveron ja Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n ja yhtiön lähiyhtiöiden välillä tapahtuneen rahaliikenteen perusteet ja velkasuhteet olisivat olleet ulkopuolisille kirjanpidon perusteella vaikeuksitta ja yksiselitteisesti selvitettävissä

c) kirjannut vuonna 1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainoihin liittyneitä ja yhtiön varoista maksettuja menoja 67.103,58 euroa sekä Saunasampo Oy:lle luovutettuja varoja 215.000 euroa yhtiön kirjanpitoon ilman kuluvaikutusta siten, että on kirjannut maksetut määrät yhtiön varoiksi saatavina, vaikka nämä maksut olisi tullut kirjata jo maksuhetkellä yhtiön kuluksi tai poistaa viimeistään tilinpäätöksissä 30.12.2000 ja 30.12.2001 arvottomina.

4.3 laiminlyönyt lainmukaisen allekirjoitetun ja tarkastetun tilinpäätöksen laatimisen ainakin 31.12.2000 ja 31.12.2001 päättyneiltä tilikausilta ja laiminlyönyt esittää tilinpäätösten liitetiedoissa oikeiden ja riittävien

tietojen kannalta tarpeelliset ja riittävät lisätiedot yhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen kirjattujen erien sisällöistä ja arvostusperiaatteista. Yhtiön tilikausi on ollut kalenterivuosi.

Edellä kuvatut kirjanpidon laiminlyönnit ovat olleet sellaisia, että ne ovat olennaisesti vaikeuttaneet oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpito-velvollisen taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

VAS

Yhtiön tilipäätöksissä esitettyjen väärien tai ainakin harhaanjohtavien tietojen määrä on ollut huomattavan suuri ja ne ovat koskeneet suuria summia ja kirjanpitorikos on ollut myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, minkä vuoksi rikos täyttää myös 1.4.2003 voimaan tulleen törkeän kirjanpitorikoksen tunnusmerkistön.

**rtteestä luopuminen**

Syyttäjä on loppulausunnossaan luopunut vaatimasta Yli-Koverolle rangaistusta siltä osin, kuin

- 4.1 kohdassa on väitetty Yli-Koveron laiminlyöneen päivittäin pidettävän kassakirjanpidon pitämisen,

- kysymys on 4.2 kohdan alakohdassa b) tarkoitetusta menettelystä,

- 4.3 kohdassa on väitetty Yli-Koveron laiminlyöneen lainmukaisesti allekirjoitetun ja tarkastetun tilinpäätöksen laatimisen 31.12.2000 ja 31.12.2001 päättyneiltä tilikausilta.

**äjän muut vaatimukset (kohdat 3 ja 4)**

**Todistelukustannusten korvaaminen**

Yli-Kovero on velvoitettava korvaamaan valtiolle todistelukustannukset.

**Liiketoimintakieltovaatimus (kohdat 1-4)**

Yli-Kovero on määrättävä liiketoimintakieltoon vähintään kolmeksi vuodeksi.

TODI

Yli-Kovero on johtanut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n (Suomen Kylmäpussi Oy:n) sekä haastehakemuksessa 20.4.2007 mainitun Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n (Saunasampo Oy:n) hallintoa ja toimintaa sekä on niiden liiketoiminnassa olennaisesti laiminlyönyt siihen liittyviä lakisääteisiä velvollisuuksia sekä on liiketoiminnassaan syyllistynyt rikolliseen menettelyyn, jota ei voida pitää vähäisenä.

KÄRÄ

Kohta

Yli-Koveron tekoa kokonaisuutena arvioiden on pidettävä velkojien, sopimuskumppanien, julkisen talouden ja terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun kannalta vahingollisena.

Yli-Koveron tekojen olennaisuutta arvioitaessa on huomioitava tekojen suunnitelmallisuus, kesto ja toistuvuus sekä vahinkojen määrä.

Yli-Kovero on Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n osalta syyllistynyt kirjanpitorikoksiin siten, ettei kirjanpitovelvollisen toiminnan taloudellista tulosta ja asemaa sekä liiketoiminnan kannalta olennaisia liiketapahtumia ole kyetty selvittämään ilman kohtuutonta vaivaa.

**VASTAUS**

**Yli-Kovero** on kiistänyt syytteen ja katsonut, ettei hänen menettelynsä missään tapauksessa voimassa olevan lain mukaan arvioituna täytä törkeän kirjanpitorikoksen tunnusmerkistöä.

Syytteen 4.1 kohdassa tarkoitetussa kirjauksessa on ollut kysymys aikaisemmin muodostuneen kassasaldon nollakirjauksesta. Kyse on yksittäisestä teosta, joka on rikosoikeudellisesti vanhentunut.

Syytteen 4.2 kohdan alakohdissa a) ja c) tarkoitetut kirjaukset ovat olleet perusteltuja. Kysymys ei ole vääristä tai harhaanjohtavista tiedoista. Tulo-odotusten vuoksi poistojen tekemiseen tai saatavien poistamiseen ei ole ollut tarvetta.

Syytteen 4.3 kohdassa tarkoitetut tilinpäätökset on tehty asianmukaisesti. Mitään oleellista oikean ja riittävän kuvan saamista vaikeuttavaa laiminlyöntiä ei ole tapahtunut.

Yli-Kovero on vastustanut liiketoimintakieltoon määräämistä esittäen, ettei mikään syytteessä tarkoitetuista tapahtumista ole tapahtunut viimeisten viiden vuoden kuluessa ennen haasteen tiedoksiantopäivää 27.8.2007. Liiketoimintakiellon määräämiselle ei näin ollen ole perustetta.

Mikäli syyte hylätään, todistelukustannukset tulee jättää myös 3 ja 4 kohdan osalta valtion vahingoksi.

Oikeudenkäyntikuluvaatimus

Sen varalta, että syyte hylätään, Yli-Kovero on vaatinut, että valtio velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäynti- ja asianosaiskulunsa.

**TODISTELU**

Kuten kohdassa 3.

## KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISUN PERUSTELUT

**Kohta 1**

*Sovellettava säännös*

Tekoajankohtana voimassa olleen rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdan (769/1990) mukaan velallinen, joka tietäen jo olemassa olevien tai odotettavien taloudellisten vaikeuksiensa perusteella tekonsa voivan vahingoittaa velkojiensa taloudellisia etuja ilman hyväksyttävää syytä lahjoittaa tai muuten luovuttaa omaisuuttaan ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisensa tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyyttään, on tuomittava rangaistukseen velallisen epärehellisyydestä.

Velallisen epärehellisyyttä koskevaa rangaistussäännöstä on muutettu 1.4.2003 lukien poistamalla tunnusmerkistöstä maininta tekijän tietoisuudesta siitä, miten teko vaikuttaa hänen tilanteessaan velkojien taloudellisiin etuihin. Mainitulla lainmuutoksella ei ole kuitenkaan tarkoitettu muuttaa säännöksen soveltamista siitä, millaiseksi se oli aikaisemmassa oikeuskäytännössä vakiintunut. Koska voimassa olevan lain soveltamisen ei siten voida katsoa johtavan Yli-Koveron kannalta lievempään lopputulokseen, asia tulee arvioitavaksi tekoaikana voimassa olleiden säännösten nojalla.

*Käräjäoikeuden arviointi*

Käräjäoikeudessa todistajana kuullun Ari Kalervo Pakarin Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesässä suorittamasta erityistilintarkastuksesta laaditusta tarkastuskertomuksesta ilmenee, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminta on ollut tilikausilla 2000-2002 tappiollista ja että yhtiön toimintaa on rahoitettu lisäämällä lyhytaikaista velkaa. Pakarin mukaan kirjanpidon poistokorjausten jälkeen on voitu havaita, että yhtiö olisi tullut oman pääoman vajeen vuoksi asettaa selvitystilaan viimeistään 31.12.2000. Tilikausina 1999-2001 ja 1.1.- 30.4.2002 yhtiön lyhytaikaiset varat eivät ole riittäneet lyhytaikaisten velkojen maksuun. Yhtiö on asetettu konkurssiin Riihimäen käräjäoikeudessa 30.4.2002 velkojien konkurssihakemusten perusteella. Pesäluettelon mukaan yhtiöllä on ollut tuolloin varoja 17.188,68 euroa, josta rahoitusomaisuuden osuus on ollut 2.087,78 euroa, ja velkoja 331.799,36 euroa. Veloista on ollut verovelkoja 29.891,20 euroa ja TEL-vakuutusmaksuvelkoja 6.621,21 euroa.

Käräjäoikeus katsoo edellä mainittujen seikkojen osoittavan, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on ollut tekoajankohtana kyvytön maksamaan erääntyneitä velvoitteitaan kohtuullisessa ajassa.

Asiassa on ollut riidatonta, että Yli-Kovero on toiminut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toimitusjohtajana ja hallituksen ainoana varsinaisena jäsenenä. Lisäksi hän on myöntämänsä mukaan omistanut pääosan yhtiön osakkeista ja käyttänyt tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa yhtiössä. Tässä asemassaan sekä yhtiön kirjanpidosta tosiasiallisesti huolehtineena henkilönä Yli-Koveron on tekoajankohtana täytynyt olla tietoinen yhtiön maksuvaikeuksista ja vireillä olleista konkurssihakemuksista.

Yli-Kovero on myöntänyt, että hän on nostanut yhtiöstä varoja 13.000 euroa seuraavasti:

| | |
|---|---|
| - 25.4.2002 | 6.400 euroa palkkaa |
| - 28.4.2002 | 5.400 euroa lomakorvausta ja lomaltapaluurahaa |
| - 29.4.2002 | 1.200 euroa matkalaskusaatavaa |

Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa kertonut työskennelleensä yrittäjänä Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:ssä. Hänen 25.4.2002 nostamassaan palkassa oli ollut kysymys tammi-huhtikuun 2002 palkasta á 2.000 euroa kuukaudessa. Palkasta oli vähennetty ennakonpidätyksenä 1.600 euroa, mitä ennakonpidätystä ei ollut

kuitenkaan ehditty tilittää veroviranomaisille ennen konkurssia. Yli-Koveron palkkasaatava huhtikuulta 2002 on toisaalta merkitty Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesän 29.5.2002 päivättyyn pesäluetteloon konkurssipesän velaksi. Yli-Kovero on lisäksi valvonut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssissa palkkasaatavaa vuoden 2002 huhtikuulta 2.000 euroa.

Riidatonta on, että Yli-Kovero on työskennellyt yrittäjänä Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n hyväksi tammi-huhtikuussa 2002. Hän toisaalta työskennellyt samanaikaisesti myös toisen hallinnoimansa yhtiön, silloisen Suomen Kylmäpussi Oy:n hyväksi. Yli-Kovero on kertonut saaneensa palkkaa mainittujen yhtiöiden hyväksi tekemästään työstä yhteensä 2.000 euroa kuukaudessa. Palkanmaksajana oli toiminut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy, joka oli puolestaan veloittanut Suomen Kylmäpussi Oy:ltä tämän osuuden Yli-Koveron palkasta. Pakari on kuitenkin todistajana kuultaessa kertonut, ettei Yli-Koverolle ollut maksettu palkkaa säännöllisesti, vaan hänen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:stä tekemänsä rahanostot oli kirjattu tilikauden aikana lainasaamiseksi Yli-Koverolta ja kuitattu tilinpäätöksessä palkaksi. Palkasta suoritettavat ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut oli tilitetty valtiolle kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Tilikausilta 2000 ja 2001 laadituissa tilinpäätöksissä Yli-Koveron palkkakustannukset on jaettu yhtäläisin osuuksin Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n ja Suomen Kylmäpussi Oy:n vastattavaksi.

Yli-Kovero on viisi päivää ennen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssia nostanut yhtiöstä palkkana 6.400 euroa, mikä on hänen ilmoituksensa mukaan kattanut tammi-huhtikuun 2002 palkat. Ennakkopäätöksestä KKO 2005:119 ilmenevän periaatteen mukaan osakeyhtiö voi asianmukaisen sopimuksen perusteella suorittaa korvauksen yhtiön osakkeenomistajalle tai hallituksen jäsenelle siitä työstä, jonka tämä tekee yhtiön hyväksi. Jotta tehdyn työn korvaaminen voisi olla rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettu hyväksyttävä syy yhtiön varojen luovuttamiseen, yhtiön tulee noudattaa niitä säännöksiä, jotka koskevat valittua korvauksen suorittamistapaa.

Pakarin kertomus Yli-Koveron palkanmaksun epäsäännöllisyydestä ja palkanmaksussa noudatetusta käytännöstä osoittaa, ettei Yli-Koveron ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n kesken ole sovittu 2.000 euron suuruisesta kuukausipalkasta tai ettei tällaista sopimusta ainakaan ole osapuolten välisessä suhteessa noudatettu. Tähän nähden sekä huomioon ottaen myös sen, ettei palkasta pidätettyä ennakonpidätystä ole tosiasiallisesti tilitetty veroviranomaisille ja että Yli-Kovero on ilmoittanut huhtikuulta 2002 olevan palkkasaatavansa pesäluettelossa pesän velaksi ja myös valvonut sen konkurssissa, käräjäoikeus katsoo, ettei Yli-Koverolla ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä yhtiön tililtä 25.4.2002 tekemäänsä palkaksi kirjattuun 6.400 euron suuruiseen nostoon.

Yli-Kovero on kaksi päivää ennen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssia nostanut yhtiön tililtä lomakorvausta ja lomaltapaluurahaa yhteensä 5.400 euroa, mikä on hänen ilmoituksensa mukaan

käsittänyt lopputilin yhteydessä tavanomaisen käytännön mukaan maksettavan lomakorvauksen. Yli-Koveron asema Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n osakkeiden omistajana, hallituksen ainoana varsinaisena jäsenenä, toimitusjohtajana ja yhtiössä tosiasiallista määräysvaltaa käyttäneenä henkilönä on ollut sellainen, ettei hänen ilmoituksensa lopputilin ottamisesta 28.4.2002 ole uskottava huomioon ottaen myös sen, että nosto on sisältänyt lomaltapaluurahaa 2.250 euroa ja että Yli-Kovero on edelleen 29.4.2002 hoitanut yhtiön asioita maksamalla yhtiön tililtä itselleen matkakulukorvausta. Käräjäoikeus katsoo, ettei lomakorvauksen nostamiselle ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä.

Yli-Kovero on päivää ennen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssia nostanut yhtiön tililtä huhtikuun matkalaskun perusteella 1.200 euroa. Yli-Kovero on toisaalta ilmoittanut huhtikuulta 2002 olevan matkalaskusaatavan pesäluettelossa pesän velaksi ja myös valvonut sen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssissa. Huomioon ottaen edellä mainitut ristiriitaisuudet käräjäoikeus katsoo, ettei matkalaskusaatavan nostamiselle yhtiön tililtä ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä.

**Johtopäätökset ja syyksilukeminen**

Edellä lausutun perusteella käräjäoikeus katsoo, ettei syytteessä tarkoitettujen varojen nostamiseen ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä, vaan kysymys on ollut yhtiön varojen laittomasta jakamisesta yhtiössä määräysvaltaa käyttäneelle Yli-Koverolle. Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on ollut nostojen aikaan maksukyvytön. Tästä tietoisena Yli-Kovero on menettelyllään oleellisesti pahentanut yhtiön maksukyvyttömyyttä. Yli-Koveron on asemansa perusteella täytynyt tietää, että hänen menettelynsä voi vahingoittaa yhtiön velkojien etua. Yli-Kovero on siten syyllistynyt siihen velallisen epärehellisyyteen, josta hänelle on vaadittu rangaistusta.

**Kohta 2**

*Yli-Koveron asema kirjanpitovelvollisena*

Riidatonta on, että Yli-Kovero on syytteessä mainittuna ajanjaksona toiminut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä sekä käyttänyt yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa. Yli-Kovero on niin ikään myöntänyt huolehtineensa yhtiön kirjanpidosta.

2.2 a) Kirjanpitoon aktivoidut kehittämis- ja perustamismenot

Kirjallisiksi todisteiksi esitetyistä Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n tilinpäätöksen 31.12.2001 asiakirjoista ilmenee, että yhtiön taseeseen on tilikausilta 1998-2001 laadituissa tilinpäätöksissä kirjattu perustamis- ja järjestelymenoja kussakin tilinpäätöksessä 1.304.375 markkaa sekä tutkimus- ja kehittämismenoja kussakin tilinpäätöksessä 1.147.756 markkaa. Yli-Koveron väite siitä, että kysymys olisi myös 1.304.375 markan osalta ollut toiminnan kehittämismenoista, on ristiriidassa kirjanpidosta ilmenevien kirjausten kanssa eikä sitä näin

ollen voida pitää uskottavana.

Tekoajankohtana voimassa olleen kirjanpitolain 5 luvun 7 §:n (1336/1997) mukaan yrityksen perustamismenot on saatu aktivoida erityistä varovaisuutta noudattaen. Aktivoidut perustamismenot on tullut poistaa enintään viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaan. Saman lain 5 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan yrityksen kehittämismenot on saatu aktivoida erityistä varovaisuutta noudattaen. Aktivoidut kehittämismenot on tullut poistaa suunnitelman mukaan enintään viiden vuoden kuluessa, jollei tätä pidempää poistoaikaa, enintään 20 vuotta, voida erityisestä syystä pitää hyvän kirjanpitotavan mukaisena.

Mainittujen tilinpäätösasiakirjojen, Pakarin laatiman tarkastuskertomuksen sekä hänen todistajankertomuksensa perusteella on selvitetty, ettei Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n taseeseen kirjatuista perustamis- ja järjestelymenoista tai tutkimus- ja kehittämismenoista ole tehty poistoja tilikausien 1998-2001 aikana. Yli-Kovero on vedonnut kehitysmenojen poistojen tekemättä jättämisen perusteena siihen, että poistot tulee tehdä niiden vaikutusaikana, minkä vuoksi poistojen tekeminen tulee aloittaa vasta, kun tuotekehitystyö on saatu valmiiksi. Kun kehitystyö ei ollut valmistunut ennen konkurssia, poistojen tekemättä jättäminen on ollut Yli-Koveron mukaan perusteltua.

Edellä mainituista tilinpäätösasiakirjoista ilmenee, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n liikevaihto on ollut 31.12.1998 päättyneellä tilikaudella 872.489 markkaa, 31.12.1999 päättyneellä tilikaudella 667.066 markkaa, 31.12.2000 päättyneellä tilikaudella 1.091.980 markkaa ja 31.12.2001 päättyneellä tilikaudella 1.375.538,68 markkaa. Asiassa todistajana kuultu Erkki Huopainen on kertonut, että hänen omistamansa yritys on toimittanut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle sen kehittämän kiukaan ohutlevyosat jo 1980-luvun loppupuolelta alkaen. Toimitettavat sarjat olivat aluksi olleet pieniä. Huopaisen käsityksen mukaan Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy oli aloittanut tuotannollisen toiminnan ehkä joskus vuosien 1992 tai 1993 tienoilla. Huopaisen yrityksen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle toimittamat sarjat ovat nyttemmin 1990-luvun loppupuolelta lukien pysyneet jota kuinkin samankokoisina aina tähän päivään saakka. Pakari on puolestaan todistajana kuultaessa katsonut, ettei tuotekehitystyö ole voinut olla enää kesken, koska tuotekehityskuluja ei ole ilmaantunut lisää. Edellä mainittujen seikkojen perusteella käräjäoikeus katsoo, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n tuotekehitystyö on ollut syytteessä tarkoitettuna ajanjaksona edennyt jo sillä tavoin, että se on tuottanut yhtiölle tuloa niin, että taseeseen aktivoiduista kehittämismenoista olisi tullut tehdä kirjanpitolain 5 luvun 7 §:n (1336/1997) mukaiset poistot. Näin ollen poistojen tekemättä jättämiselle tilikausina 1998-2001 ei ole ollut perustetta sen enempää perustamis- ja järjestelymenojen kuin tutkimus- ja kehittämismenojenkaan osalta.

Pakarin tarkastuskertomuksen ja hänen todistajankertomuksensa perusteella on selvitetty, että poistojen tekemättä jättämisen vaikutus Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n taloudelliseen tulokseen ja taloudelliseen asemaan on ollut noin 116.000 euroa vuodessa. Pakarin mukaan yhtiö olisi poistokorjausten jälkeen tullut asettaa oman pääoman

negatiivisuuden vuoksi selvitystilaan viimeistään 31.12.2000. Yhtiön tulos on lisäksi poistokorjausten jälkeen muodostunut raskaasti tappiolliseksi niin, että tappion määrä on lähennellyt liikevaihtoa. Pakari on vielä todennut, ettei kokenut tilintarkastaja olisi hyväksynyt tilinpäätöksissä tehtyjä arvostamisratkaisuja.

Käräjäoikeus katsoo, että poistojen tekemättä jättämistä on arvioitava oikeudellisesti harhaanjohtavien tietojen merkitsemiseksi kirjanpitoon. Se seikka, että tilinpäätöksen liitetiedoissa on mainittu, ettei poistoja ole tehty, ei anna aihetta arvioida asiaa toisin.

2.2 b) Patentin arvostaminen

Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjanpitolain 5 luvun 13 §:n mukaan kirjattava arvonalennuksena kuluksi.

Pakarin todistajankertomus ja kirjallisiksi todisteiksi esitetyt tilinpäätösasiakirjat tilikausilta 1998-2001 osoittavat, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n taseeseen on kirjattu mainittuina tilikausina 1.000.000 markan arvosta aineettomia oikeuksia. Yli-Koveron myöntämän mukaan aineettomat oikeudet tarkoittavat yhtiöllä ollutta patenttia, jonka voimassaolo on päättynyt 5.12.2005. Yli-Kovero oli luovuttanut patentin Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle vuonna 1993, jolloin sen arvoksi taseeseen oli kirjattu 1.000.000 markkaa.

Siihen nähden, että patentin voimassaolo on päättynyt joulukuussa 2005, käräjäoikeus katsoo, että sen arvoa olisi tilinpäätöksissä 1998-2001 tullut alentaa alkuperäiseen arvoon verrattuna. Tätä tukee myös se, että patentin arvoksi on pesäluetteloon merkitty 0 euroa. Aineettomat oikeudet on siten syytteessä mainittuina tilikausina arvostettu yliarvoon, millä on ollut vaikutusta tilinpäätösten yhtiön taloudellisesta asemasta ja taloudellisesta tuloksesta antamaan kuvaan. Arvonalennuksen tekemättä jättäminen on arvioitava oikeudellisesti harhaanjohtavien tietojen merkitsemiseksi kirjanpitoon.

2.2 d) Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen hoitokulut

Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n tase-erittelyistä 31.12.2001 ilmenee, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:llä on ollut kirjanpidon mukaan 84.166,40 markan määräinen saaminen Kaurialan Saunatarvike Oy:ltä. Kaurialan Saunatarvike Oy ollut Yli-Koveron omistama yhtiö, joka on asetettu konkurssiin vuonna 1993. Konkurssi on sittemmin rauennut varojen puutteessa.

Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa kertonut, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy oli Kaurialan Saunatarvike Oy:n liiketoiminnan ostaessaan sitoutunut vastaamaan Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen maksamisesta. Tämän sitoumuksen perusteella Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy oli maksanut Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen korkoja mainitut 84.166,40 markkaa (= 14.155,77 euroa). Lainoja sinänsä ei ollut siirretty Takahattelmalan

Lämmönvaihdinliike Oy:n nimiin eikä niitä ollut kirjattu myöskään yhtiön taseeseen.

Käräjäoikeus katsoo, ettei Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:llä ole perustellusti voinut olla tulonodotuksia sen suhteen, että Kaurialan Saunatarvike Oy, jolla ei ole ollut enää liiketoimintaa, kykenisi maksamaan edellä mainitut 14.155,77 euron määräiset velanhoitokulut takaisin Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle. Tätä johtopäätöstä tukee myös se, että Kaurialan Saunatarvike Oy:ltä olevan saatavan arvoksi on Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesän pesäluetteloon merkitty 0 euroa. Lainanhoitokulut olisi siten tullut kirjata yhtiön kuluksi. Niiden kirjaamisella taseeseen saatavaksi on ollut vaikutusta tilinpäätösten yhtiön taloudellisesta asemasta ja taloudellisesta tuloksesta antamaan kuvaan. Yli-Koveron menettely on arvioitava oikeudellisesti väärien ja harhaanjohtavien tietojen merkitsemiseksi kirjanpitoon.

Edellä mainituista virheellisistä kirjauksista ei ole ollut riittävää selvitystä myöskään tilinpäätösten liitetiedoista, minkä ohella liitetiedoista on Pakarin mukaan puuttunut myös selvitys vakautetuista lainoista.

Käräjäoikeus katsoo, että Yli-Koveron syyksi edellä luetut kirjanpidon laiminlyönnit ovat olleet sellaisia, että ne ovat olennaisesti vaikeuttaneet oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

*Oikeudellinen luonnehdinta ja sovellettava laki*

Rikosten yhtymistä koskevan lainsäädännön uudistuksen tultua voimaan 1.4.1992 aikaisemmin jatkettuina rikoksina arvioidut tekokokonaisuudet on yleensä arvioitu yhtenä rikoksena. Kysymys siitä, onko tietty tekokokonaisuus yksi vai useampi rikos, on ratkaistava sen perusteella, onko tekoja luonnollisen katsantokannan mukaan pidettävä yhtenä vai useampana rikoksena ottaen huomioon muun muassa tekosarjan ajallinen ulottuvuus ja se, onko kysymys ollut yhtenäisestä toiminnasta vai selkeästi erillisistä teoista.

Kirjanpito on yrityksessä koko liiketoiminnan ajan jatkuva tehtävä, joka käsittää sekä liiketoimintojen jatkuvan kirjaamisen että näistä kirjauksista koottavan tilinpäätöksen laadinnan. Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n liiketoiminnassa on edellä todetun mukaisesti jatkuvasti rikottu kirjanpitolain säännöksiä liiketapahtumien kirjaamisesta ja tilinpäätösten laatimisesta. Käräjäoikeus katsoo, että Yli-Koveron viaksi luettu menettely muodostaa tekoajankohtana voimassa olleen lain mukaan arvioituna yhden kirjanpitorikoksen.

Kirjanpitorikoksia koskevat säännökset ovat muuttuneet 1.4.2003 lukien. Voimassa olevan lain mukaan arvioituna Yli-Koveron menettelyyn olisi sovellettava rikoslain 30 luvun 9 a §:n säännöstä törkeästä kirjanpitorikoksesta. Koska voimassa olevan lain soveltaminen ei siten johda Yli-Koveron kannalta lievempään lopputulokseen, käräjäoikeus on arvioinut hänen menettelyään tekoaikana voimassa olleen rikoslain 30 luvun 9 §:n (769/1990) nojalla.

Rikoksen päättymisajankohdaksi katsotaan 27.4.2002, jolloin Yli-Kovero on allekirjoittanut tilinpäätöksen 31.12.2001 päättyneeltä tilikaudelta.

**Syyksilukeminen**

Yli-Kovero on 31.12.1998- 27.4.2002 Janakkalassa kirjanpitovelvollisen eli 30.4.2002 konkurssiin asetetun Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n (ent. Saunasampo Oy) toimitusjohtajana, hallituksen jäsenenä ja yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä ja siten kirjanpitovelvollisen edustajana ja myös yhtiön kirjanpitäjänä, tahallaan merkinnyt kirjanpitoon ajalla 31.12.1998-27.4.2002 vääriä tai harhaanjohtavia tietoja siten, että hän on kirjanpitolain vaatimusten ja hyvän kirjanpitotavan vastaisesti

- laiminlyönyt tilikausina 1998-2001 tehdä poistot kirjanpitoon aktivoiduista pitkäaikaisista perustamis- ja kehittämismenoista, vaikka niistä ei ole enää ollut odotettavissa aktivointia vastaavia tulonodotuksia. Laiminlyönnin vaikutus yhtiön taloudelliseen asemaan ja tulokseen on ollut noin 116.000 euroa vuodessa.

- laiminlyönyt arvostaa yhtiön taseeseen 1.000.000 markan (168.187 euron) arvoiseksi kirjatun patentin kunkin tilinpäätöshetken arvoa tai tulonodotuksia vastaavalla tavalla.

- kirjannut vuonna 1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainoihin liittyneitä ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n varoista maksettuja menoja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n kirjanpitoon ilman kuluvaikutusta siten, että maksetut määrät on kirjattu yhtiön varoiksi saatavina, vaikka puheena olevat maksut, joiden yhteismäärä on kirjanpidon mukaan ollut 14.155,77 euroa, olisi tullut jo maksuhetkellä kirjata kuluksi tai poistaa viimeistään tilinpäätöksissä arvottomana.

Edellä mainituista virheellisistä kirjauksista ei ole ollut riittävää selvitystä myöskään tilinpäätösten liitetiedoissa. Liitetiedoista on niin ikään puuttunut selvitys vakautetuista lainoista.

Yli-Koveron menettely on olennaisesti vaikeuttanut oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Yli-Kovero on menettelyllään syyllistynyt rikoslain 30 luvun 9 §:ssä (769/1990) tarkoitettuun kirjanpitorikokseen.

Syyte hylätään siltä osin, kuin syyttäjä on siitä luopunut.

**Kohta 3** *Sovellettava rangaistussäännös*

Tekoajankohtana voimassa olleen rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdan (769/1990) mukaan velallinen, joka tietäen jo olemassa olevien tai odotettavien taloudellisten vaikeuksiensa perusteella tekonsa voivan vahingoittaa velkojiensa taloudellisia etuja ilman hyväksyttävää syytä

lahjoittaa tai muuten luovuttaa omaisuuttaan ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisensa tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyyttään, on tuomittava rangaistukseen velallisen epärehellisyydestä.

Velallisen epärehellisyyttä koskevaa rangaistussäännöstä on muutettu 1.4.2003 lukien poistamalla tunnusmerkistöstä maininta tekijän tietoisuudesta siitä, miten teko vaikuttaa hänen tilanteessaan velkojien taloudellisiin etuihin. Mainitulla lainmuutoksella ei ole kuitenkaan tarkoitettu muuttaa säännöksen soveltamista siitä, millaiseksi se oli aikaisemmassa oikeuskäytännössä vakiintunut. Koska voimassa olevan lain soveltamisen ei siten voida katsoa johtavan Yli-Koveron kannalta lievempään lopputulokseen, asia tulee arvioitavaksi tekoaikana voimassa olleiden säännösten nojalla.

Rikoslain 39 luvun 1 a §:n mukaan rikoksentekijä on tuomittava törkeästä velallisen epärehellisyydestä, jos velallisen epärehellisyydessä tavoitellaan huomattavaa hyötyä, aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuvaa vahinkoa velkojille tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti ja teko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

*Käräjäoikeuden arviointi*

Pakarin Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesässä suorittamasta erityistilintarkastuksesta laaditusta tarkastuskertomuksesta ilmenee, että yhtiön liiketoiminnan tulos on Pakarin tekemien poistokorjausten jälkeen ollut tilikausilla 2000-2002 tappiollista. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n varat ovat Pakarin mukaan koostuneet merkittävältä osin saamisista läheisyhtiöiltä, pääasiassa Taka-Hattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:ltä, joka on 1 ja 2 kohdasta ilmenevällä tavalla ollut jo 31.12.1999 lukien taloudellisissa vaikeuksissa, ja Kaurialan Saunatarvike Oy:ltä, joka oli asetettu konkurssiin vuonna 1993. Mainituilta yhtiöiltä olevat saatavat ovat Pakarin katsomin tavoin olleet jo tekoajankohtana epäkurantteja. Tämän vuoksi yhtiön lyhytaikaiset varat eivät ole enää 31.12.1999 jälkeen riittäneet yhtiön lyhytaikaisten velkojen maksuun. Pakarin mukaan juuri jatkuva lainananto läheisyhtiöille on aiheuttanut sen, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on ollut maksukyvytön jo 31.12.1999 lukien. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n toimintaa on kuitenkin jatkettu lisäämällä lyhytaikaista velkaa. Pakarin mukaan yhtiö olisi tullut asettaa selvitystilaan jo 31.12.1999.

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on asetettu konkurssiin Riihimäen käräjäoikeudessa 14.11.2002 velkojan hakemuksesta. Pesäluettelon mukaan yhtiöllä on tuolloin ollut varoja 621,06 euroa ja velkoja 430.195,09 euroa. Veloista on ollut verovelkoja 29.678,14 euroa ja vakuutusmaksuvelkoja noin 124.000 euroa.

Käräjäoikeus katsoo edellä mainittujen seikkojen osoittavan, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on ollut 31.12.1999 lukien kyvytön maksamaan erääntyneitä velvoitteitaan kohtuullisessa ajassa.

Asiassa on ollut riidatonta, että Yli-Kovero on toiminut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n toimitusjohtajana ja hallituksen varsinaisena jäsenenä.

Lisäksi hän on myöntämänsä mukaan omistanut pääosan yhtiön osakkeista ja käyttänyt yhtiössä tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa. Tässä asemassaan sekä yhtiön kirjanpidosta tosiasiallisesti huolehtineena henkilönä Yli-Koveron on tekoajankohtana täytynyt olla tietoinen yhtiön maksuvaikeuksista.

3.1) Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen hoitokulujen maksaminen

Pakarin laatimasta tarkastuskertomuksesta ilmenee, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on maksanut vuonna 1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen hoitokuluja 14.11.2002 saakka laskettuna 398.979,75 markkaa vastaavat 67.103,58 euroa, mistä määrästä on syytteessä tarkoitettuna ajanjaksona maksettu 14.384,28 euroa. Kaurialan Saunatarvike Oy on ollut Yli-Koveron omistama yhtiö, joka on asetettu konkurssiin vuonna 1993. Konkurssi on sittemmin rauennut varojen puutteessa. Yli-Kovero on ollut takausvastuussa Kaurialan Saunatarvike Oy:n velkojen maksamisesta.

Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa kertonut, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy oli Kaurialan Saunatarvike Oy:n liiketoiminnan ostaessaan sitoutunut vastaamaan Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen maksamisesta. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä oli puolestaan ollut liiketaloudellinen peruste rahoittaa Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toimintaa, koska älykiukaan kehitystyö oli muodostanut ainoan mahdollisuuden siihen, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy kykenisi selviytymään kahden miljoonan markan suuruisista valuuttalainoistaan.

Tekoajankohtana voimassa olleen osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n 1 momentin (145/1997) mukaan yhtiö sai antaa rahalainan yhtiön lähipiiriin kuuluvalle vain voitonjakokelpoisten varojen rajoissa ja vain hyväksyttävää vakuutta vastaan. 1.7.2007 lukien voimaan tulleeseen osakeyhtiölakiin ei enää sisälly lähipiirilainaa koskevaa sääntelyä. Velan antaminen katsotaan voimassa olevan osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n 3 momentin perusteella laittomaksi varojenjaoksi, mikäli sille ei ole liiketaloudellista perustetta. Lain esitöissä on korostettu, että vain harvoin voi olla yhtiön edun tai yhtiön toiminnan tarkoituksen mukaista lainata merkittäviä rahasummia lähipiiriin kuuluvalle. Lain 13 luvun 2 § kieltää osakeyhtiön varojen jakamisen aina, milloin jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden.

Rikoslain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan rikokseen sovelletaan sitä lakia, joka oli voimassa, kun rikos tehtiin. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan, jos tuomittaessa on voimassa toinen laki kuin rikosta tehtäessä, sovelletaan kuitenkin uutta lakia, jos sen soveltaminen johtaa lievempään lopputulokseen. Jos lakiin sisältyvä rikossäännös saa täsmällisen sisältönsä muualta laista tai sen nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä, teon rangaistavuus arvioidaan tekohetkellä voimassa olleiden säännösten tai määräysten perusteella, jollei laissa ole toisin säädetty tai jollei uusi sääntely osoita suhtautumisen teon rangaistavuuteen muuttuneen. Käyttäytymisnormien muuttaminen ei yleensä osoita muuttunutta käsitystä käyttäytymisnormin rikkomisen rangaista-

vuudesta. Esimerkiksi liikennesääntöjen tai verolainsäädännön noudattaminen on tärkeää niiden sisällöstä riippumatta (LaVM 28/200: s. 8).

Edellä lausuttuun nähden sekä huomioon ottaen lisäksi lainan antamiselle uudessa osakeyhtiölaissa asetetut liiketaloudellista perustetta ja maksukykyisyyden säilymistä koskevat edellytykset, käräjäoikeus katsoo, etteivät uuden osakeyhtiölain säännökset osoita suhtautumisen osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n (145/1997) rikkomisen perusteella aiheutetun taloudellisen kriisitilan rangaistavuuteen muuttuneen. Asiasta ei ole myöskään laissa säädetty toisin. Näillä perusteilla käräjäoikeus katsoo, että syytteen 3.1 kohdassa tarkoitettua Yli-Koveron menettelyä on arvioitava tekoaikana voimassa olleen osakeyhtiölain säännösten nojalla.

Huomioon ottaen, että kullakin osakeyhtiöllä on oma varallisuuspiirinsä käräjäoikeus katsoo, ettei Yli-Koveron ilmoittama Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittamisen syy - ja siten myös syytteen 3.1 kohdassa tarkoitettujen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainanhoitokulujen maksamisen syy - ole muodostanut Taka-Hattelmala Hoitotarvike Oy:n kannalta arvioituna hyväksyttävää liiketaloudellista perustetta syytteen 3.1 kohdassa tarkoitetulle lainanannolle. Lainoja ei ole myöskään annettu voitonjakokelpoisten varojen rajoissa eikä niille ole annettu turvaavaa vakuutta.

Edellä lausutun perusteella käräjäoikeus katsoo, että Kaurialan Saunatarvike Oy:n 14.384,28 euron määräisten lainanhoitokulujen maksamisessa on ollut kysymys osakeyhtiön varojen laittomasta jakamisesta. Varojen luovuttaminen on ollut vastoin Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n velkojien taloudellista etua eikä sille ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä.

3.2 Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittamine

Pakarin laatimasta tarkastuskertomuksesta ilmenee, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on jatkuvasti rahoittanut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toimintaa niin, että se on luovuttanut sanotulle yhtiölle varoja yhteensä 215.605,18 euroa, mistä määrästä 41.873,31 euroa on luovutettu 31.12.1999 alkaen. Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa katsonut, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä on ollut liiketaloudellinen peruste rahoittaa Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toimintaa, koska älykiukaan kehitystyö oli muodostanut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:lle ainoan mahdollisuuden selviytyä sen kahden miljoonan markan määräisistä valuuttalainoista.

Niillä perusteilla, jotka on mainittu edellä kohdassa 3.1 käräjäoikeus katsoo, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n varojen luovuttamista Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle on arvioitava tekoaikana voimassa olleen osakeyhtiölain säännösten nojalla.

Huomioon ottaen, että kullakin osakeyhtiöllä on oma varallisuuspiirinsä, käräjäoikeus katsoo, ettei Yli-Koveron ilmoittama Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittamisen syy ole muodostanut

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n kannalta arvioituna hyväksyttävää liiketaloudellista perustetta Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittamiseen. Lainoja ei ole myöskään annettu voitonjako-kelpoisten varojen rajoissa eikä niille ole annettu turvaavaa vakuutta.

Edellä lausutun perusteella käräjäoikeus katsoo, että syytteen 3.2 kohdassa tarkoitetussa Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittamisessa on ollut kysymys Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n varojen laittomasta jakamisesta. Varojen luovuttaminen on ollut vastoin Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n velkojien taloudellista etua eikä sille ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä.

3.3 Pantin antaminen läheisyhtiölle

Riidatonta on, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on pantannut omistamansa Tawastia Golf & Country Club Oy:n osakkeen nro 118 Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:lle tältä olevien velkojensa vakuudeksi. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on tämän jälkeen 10.3.2002 pantannut sanotun osakkeen Timo Kuismalle tämän Sauna Site Oy:lle myöntämän 15.000 euron määräisen lainan vakuudeksi. Mainitun lainan vakuutena on ollut myös Yli-Koveron omavelkainen takaus. Yli-Kovero on katsonut, että osakkeen pantiksi antamiselle oli ollut liiketaloudellisesti perusteltu syy, koska Sauna Site Oy oli tarvinnut varoja nettisivujensa tekemiseen. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy oli luopunut pantista Sauna Site Oy:n hyväksi molempien yritysten yhteisen intressin vuoksi.

Käräjäoikeus katsoo, ettei Yli-Koveron ilmoittama Sauna Site Oy:n rahoituksen tarve ole muodostanut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n kannalta arvioituna hyväksyttävää liiketaloudellista perustetta sille, että se on luopunut hallussaan olleesta vakuudesta Sauna Site Oy:n hyväksi korvauksetta.

Kirjalliseksi todisteeksi esitetyn kauppakirjan mukaan Sauna Site Oy on 20.5.2002 myynyt puheena olevan osakkeen Kuismalle 7.000 euron kauppahinnasta, mikä kauppahinta on maksettu lyhentämällä Sauna Site Oy:n velkaa Kuismalta 7.000 eurolla. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n hallussa ollut pantti on siten tullut realisoiduksi Sauna Site Oy:n hyväksi.

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:lle annetun vakuuden luovutus Kuismalle vastikkeetta on ollut vastoin Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n velkojien taloudellista etua eikä sille siten ole ollut rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä.

3.5 Hallintopalveluja ja valmistuskorvauksia koskevat tilisiirrot

Pakarin tarkastuskertomuksesta ilmenee, että Yli-Kovero on siirtänyt Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n tililtä Sauna Site Oy:n tilille hallintopalveluista

- 25. ja 30.7.2002 kahdella eri tilisiirrolla kummallakin kerralla 3.000 euroa, eli yhteensä 6.000 euroa, mikä on kattanut tammi-kesäkuun 2002 hallintopalvelut.

- elokuussa 2002 kahdella eri tilisiirrolla kummallakin kerralla 1.000 euroa, eli yhteensä 2.000 euroa, mikä on kattanut heinä- ja elokuun 2002 hallintopalvelut.

- syyskuussa 2002 tehdyllä tilisiirrolla 500 euroa, mikä on kohdistunut syyskuun hallintopalveluihin.

Lisäksi Yli-Kovero on siirtänyt Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n tililtä Sauna Site Oy:n tilille syyskuussa 2002 kahdella eri tilisiirrolla valmistuskorvauksia yhteensä 2.078,02 euroa.

Yli-Kovero on kertonut, että hänen palkanmaksunsa oli järjestetty siten, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy ja sen liiketoimintaa konkurssin jälkeen jatkanut Sauna Site Oy olivat maksaneet hänen palkkansa. Koska Yli-Kovero oli samanaikaisesti huolehtinut myös Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n hallinnollisista tehtävistä, palkanmaksusta huolehtinut yhtiö oli perinyt Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:ltä sen osuutena Yli-Koveron palkasta 1.000 euroa kuukaudessa.

Asiassa on ollut riidatonta, että Yli-Kovero on huolehtinut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n hallinnollisista tehtävistä. Käräjäoikeus pitää lisäksi uskottavana, että Sauna Site Oy ja Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy ovat saattaneet Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssin jälkeen sopia Yli-Koveron palkan maksamisesta hänen kertomallaan tavalla. Tätä tukee myös se, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n kirjanpitoon ei ole tilikauden 2000 jälkeen kirjattu palkkoja Yli-Koverolle. Kun asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, etteikö Sauna Site Oy olisi myös tosiasiallisesti maksanut Yli-Koverolle palkkaa, käjäoikeus katsoo, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä on ollut hyväksyttävä peruste hallintopalveluja koskeviin suorituksiin Sauna Site Oy:lle sen jälkeiseltä ajalta, kun Sauna Site Oy on ryhtynyt jatkamaan Taka-Hattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n liiketoimintaa.

Sauna Site Oy on ostanut Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n liiketoiminnan sen konkurssipesältä 4.6.2002 sitoutuen tuolloin vastaamaan liiketoiminnan kuluista 30.4.2002 alkaen. Hallintopalveluja koskeville suorituksille on siten katsottava olleen hyväksyttävä peruste 1.5.2002 lukien eli yhteensä 4.500 euron osalta. Tätä edeltävältä ajalta maksetuille 4.000 euron määräisille korvauksille ei sitä vastoin voida katsoa olleen rikoslain 39 luvun 1 §:n 2 kohdassa (769/1990) tarkoitettua hyväksyttävää syytä.

Siltä osin, kuin kysymys on syyskuussa 2002 maksetuista valmistuskorvauksista, Yli-Kovero on kertonut maksujen perustuneen siihen, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n työntekijä oli joutunut jäämään sairauslomalle noin puolentoista kuukauden ajaksi, miltä ajalta Yli-Kovero oli tehnyt sanotun työntekijän työt. Vastikkeeksi tästä työstä Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy oli hyvittänyt Sauna Site Oy:tä

2.078,02 eurolla, mikä oli vastannut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n Kansaneläkelaitokselta saamaa sairauspäivärahaa. Yli-Koveron kertomusta maksun perusteesta ei ole osoitettu virheelliseksi.

Huomioon ottaen, että valmistuskorvauksia koskevien maksujen perusteena on ollut Yli-Koveron Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n hyväksi tekemä työ, käräjäoikeus katsoo, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä on hyväksyttävä peruste kysymyksessä oleviin suorituksiin Sauna Site Oy:lle, joka on toiminut Yli-Koveron palkanmaksajana.

**Syyksilukeminen**

Yli-Kovero on 31.12.1999-30.7.2002 Janakkalassa Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n (2.10.2002 asti Suomen Kylmäpussi Oy) osakekannasta 1/3:n omistaneena, toimitusjohtajana ja hallituksen varsinaisena jäsenenä ja myös yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä henkilönä ja siten velallisen edustajana ilman hyväksyttävää syytä luovuttanut yhtiön omaisuutta seuraavasti:

3.1 maksamalla 5.10.1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen hoitokuluja 14.384,28 euroa. Yli-Kovero on ollut omavelkaisessa takausvastuussa sanotuista lainoista.

3.2 rahoittamalla Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n (Saunasampo Oy:n) toimintaa luovuttamalla tälle varoja lainaksi 41.873,31 euroa.

3.3 luovuttamalla 10.3.2002 Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä panttina olleen Saunasampo Oy:n omistaman Tawastia Golf & Country Club Oy:n osakkeen nro 118 korvauksetta pantiksi Timo Kuismalle tämän Sauna Site Oy:lle myöntämästä 15.000 euron lainasta. Yli-Kovero on ollut omavelkaisessa takausvastuussa sanotun lainan maksamisesta. Pantti on 20.5.2002 realisoitu 7.000 euron kauppahinnasta siten, että kauppahinnalla on lyhennetty Sauna Site Oy:n velkaa Kuismalle.

3.5 maksamalla 25. ja 30.7.2002 Sauna Site Oy:lle perusteettomasti 4.000 euroa hallintopalveluista.

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy on ollut mainitun 67.257,59 euron määräisen omaisuuden luovutuksen tapahtuessa maksukyvytön. Tästä tietoisena Yli-Kovero on menettelyllään oleellisesti pahentanut yhtiön maksukyvyttömyyttä. Yli-Koveron on asemansa perusteella täytynyt tietää, että hänen menettelynsä voi vahingoittaa yhtiön velkojien etua. Yli-Kovero on siten syyllistynyt velallisen epärehellisyyteen. Velallisen epärehellisyyttä on pidettävä kokonaisuutena arvostellen törkeänä huomioon ottaen teolla tavoitellun hyödyn huomattavuus, velkojille aiheutuneen vahingon määrä ja teon erityinen suunnitelmallisuus.

Syyte hylätään 3 kohdan osalta enemmälti.

**Kohta 4** *Yli-Koveron asema kirjanpitovelvollisena*

Riidatonta on, että Yli-Kovero on syytteessä mainittuna ajanjaksona toiminut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä sekä käyttänyt yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa. Yli-Kovero on lisäksi myöntänyt huolehtineensa yhtiön kirjanpidosta.

4.1 Käteiskassan määrä kirjanpidossa

Pakarin laatimasta tarkastuskertomuksesta ilmenee että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n kassan saldo 10.594,02 euroa on tilinpäätöksessä 31.12.2001 kirjattu kuluksi. Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa kertonut, että kysymyksessä oleva kassasaldo oli "roikkunut" yhtiön kirjanpidossa samansuuruisena vuodesta 1993 lukien, kunnes virheellinen kassasaldo oli nollattu tilinpäätöksessä 31.12.2001. Tosiasiassa yhtiöllä ei ollut ollut toiminta-aikanaan lainkaan kassaa.

Edellä lausutun perusteella on selvitetty, että rahoitusomaisuuden määrä on ollut tilinpäätöksessä 31.12.2000 virheellinen, mikä on oikeudellisesti arvioitava väärien ja harhaanjohtavien tietojen merkitsemiseksi kirjanpitoon.

4.2 a) Kirjanpitoon aktivoidut kehittämis- ja perustamismenot

Kirjallisiksi todisteiksi esitetystä Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n tilinpäätösasiakirjoista 31.12.2001 ilmenee, ettei pitkävaikutteisista menoista ole tilikauden 2001 tilinpäätöksessä tehty poistoja. Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa ilmoittanut poistojen tekemättä jättämisen syyksi sen, ettei yhtiöllä ollut ollut varaa poistojen tekemiseen. Yli-Koveron mukaan tuloslaskelman sisällöstä riippuu, onko yhtiöllä varaa poistojen tekemiseen. Poistojen tekemättä jättäminen ei ole Yli-Koveron mukaan johtanut ketään harhaan, koska kysymys on ollut pitkävaikutteisista menoista.

Edellä lausutun perusteella on selvitetty, ettei Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n pitkävaikutteisista menoista ole tehty poistoja tilinpäätöksessä 31.12.2001. Pakarin laatiman tarkastuskertomuksen ja hänen todistajankertomuksensa perusteella on selvitetty, että poistojen tekemättä jättämisen vaikutus yhtiön taloudelliseen tulokseen ja taloudelliseen asemaan on ollut tilinpäätöksessä 31.12.2001 ainakin 237.000 markkaa vastaavat 39.860 euroa. Poistojen tekeminen on kirjanpitolain säännösten mukaan pakollista. Poistojen tekemättä jättäminen on arvioitava oikeudellisesti harhaanjohtavien tietojen merkitsemiseksi kirjanpitoon.

4.2 c) Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen hoitokulut ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle luovutetut varat

Pakarin laatimasta tarkastuskertomuksesta ja Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n tase-erittelyistä 31.12.2001 ilmenee, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä on tuolloin ollut 398.979,75 markan eli 67.103,58 euron määräinen saaminen Kaurialan Saunatarvike Oy:ltä ja

1.109.295,47 markan eli 186.570,10 euron määräinen saaminen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:ltä. Kaurialan Saunatarvike Oy ollut Yli-Koveron omistama yhtiö, joka on asetettu konkurssiin vuonna 1993. Konkurssi on sittemmin rauennut varojen puutteessa. Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy on niin ikään ollut pääosin Yli-Koveron omistama ja hänen hallinnoimansa yhtiö. Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminta on ollut edellä 1 ja 2 kohdasta ilmenevällä tavalla raskaasti tappiollista 31.12.1999 lukien. Yhtiö on asetettu konkurssiin 30.4.2002.

Yli-Kovero on käräjäoikeudessa kuultaessa kertonut, että Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainojen hoitokulujen maksaminen ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n toiminnan rahoittaminen oli johtunut aikaisemmin mainitusta vuonna 1993 tehdystä sopimuksesta ja siitä, että myös Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n intressissä oli sen omien velkojen hoitamisen kannalta ollut, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n kiukaan kehitystyö saadaan päätökseen.

Käräjäoikeus katsoo, ettei Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä ole perustellusti voinut olla tulonodotuksia sen suhteen, että Kaurialan Saunatarvike Oy, jolla ei ole ollut enää liiketoimintaa, kykenisi maksamaan edellä mainitut 67.103,58 euron määräiset lainanhoitokulut takaisin Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:lle. Lainanhoitokulut olisi siten tullut kirjata kuluksi. Huomioon ottaen Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n 1 ja 2 kohdasta ilmenevä taloudellinen tila Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:llä ei ole 31.12.2000 lukien voinut olla perustellusti tulonodotuksia myöskään sen suhteen, että Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy kykenisi maksamaan Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:ltä lainaamansa varat takaisin. Luovutettujen varojen kirjaaminen taseeseen saatavaksi on siten ollut 31.12.2000 lukien perusteetonta. Varojen luovutus olisi tullut kirjata kuluksi tai saatavat poistaa arvottomina viimeistään tilinpäätöksissä. Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainanhoitokulujen ja Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle luovutettujen varojen kirjaamisella taseeseen saatavaksi on ollut vaikutusta tilinpäätösten yhtiön taloudellisesta asemasta ja taloudellisesta tuloksesta antamaan kuvaan. Yli-Koveron menettely on tältäkin osin arvioitava oikeudellisesti väärien ja harhaanjohtavien tietojen merkitsemiseksi kirjanpitoon.

4.3 Edellä mainituista kirjanpitoon kirjatuista vääristä ja harhaanjohtavista tiedoista ei ole ollut riittävää selvitystä myöskään tilinpäätösten liitetiedoissa.

Käräjäoikeus katsoo, että Yli-Koveron syyksi edellä luetut kirjanpidon laiminlyönnit ovat olleet sellaisia, että ne ovat olennaisesti vaikeuttaneet oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

*Oikeudellinen luonnehdinta ja sovellettava laki*

Rikosten yhtymistä koskevan lainsäädännön uudistuksen tultua voimaan 1.4.1992 aikaisemmin jatkettuina rikoksina arvioidut tekokokonaisuudet on yleensä arvioitu yhtenä rikoksena. Kysymys siitä, onko tietty teko-

kokonaisuus yksi vai useampi rikos, on ratkaistava sen perusteella, onko tekoja luonnollisen katsantokannan mukaan pidettävä yhtenä vai useampana rikoksena ottaen huomioon muun muassa tekosarjan ajallinen ulottuvuus ja se, onko kysymys ollut yhtenäisestä toiminnasta vai selkeästi erillisistä teoista.

Kirjanpito on yrityksessä koko liiketoiminnan ajan jatkuva tehtävä, joka käsittää sekä liiketoimintojen jatkuvan kirjaamisen että näistä kirjauksista koottavan tilinpäätöksen laadinnan. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n liiketoiminnassa on edellä todetun mukaisesti jatkuvasti rikottu kirjanpitolain säännöksiä liiketapahtumien kirjaamisesta ja tilinpäätösten laatimisesta. Käräjäoikeus katsoo, että Yli-Koveron syyksi luettu menettely muodostaa tekoajankohtana voimassa olleiden rikoslain säännösten mukaan arvioituna yhden kirjanpitorikoksen.

Kirjanpitorikoksia koskevat säännökset ovat muuttuneet 1.4.2003 lukien. Voimassa olevan lain mukaan arvioituna Yli-Koveron menettelyyn olisi sovellettava rikoslain 30 luvun 9 a §:n säännöstä törkeästä kirjanpitorikoksesta. Koska voimassa olevan lain soveltaminen ei siten johda Yli-Koveron kannalta lievempään lopputulokseen, käräjäoikeus on arvioinut hänen menettelyään tekoaikana voimassa olleen rikoslain 30 luvun 9 §:n (769/1990) nojalla.

Rikoksen päättymisajankohdaksi katsotaan 13.5.2002, jolloin Yli-Kovero on allekirjoittanut tilinpäätöksen 31.12.2001 päättyneeltä tilikaudelta.

**Syyksilukeminen**

Yli-Kovero on 31.12.1999-13.5.2002 Janakkalassa 14.11.2002 Riihimäen käräjäoikeudessa konkurssiin asetetun, Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n (2.10.2002 asti Suomen Kylmäpussi Oy), joka on kirjanpitovelvollinen, toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä ja yhtiössä yksin tosiasiallista hallinto- ja määräysvaltaa käyttäneenä henkilönä ja siten kirjanpitovelvollisen edustajana ja myös yhtiön kirjanpitäjänä, tahallaan merkinnyt kirjanpitoon vääriä tai ainakin harhaanjohtavia tietoja siten, että hän on:

4.1 tilinpäätöksessä 31.12.2000 kirjannut yhtiön rahoitusomaisuuden määrän virheellisesti sikäli, kuin kassavarojen määräksi on kirjattu 10.594 euroa. Yhtiön kassassa ei ole tosiasiallisesti ollut lainkaan varoja.

4.2 kirjanpitolain vaatimusten ja hyvän kirjanpitotavan vastaisesti

- laiminlyönyt tilinpäätöksessä 31.12.2001 poistaa kirjanpitoon aktivoidut pitkäaikaiset perustamis- ja kehittämismenot poistosuunnitelman mukaisesti, vaikka niistä ei ole ollut enää aktivointia vastaavia tulonodotuksia. Laiminlyönnin vaikutus yhtiön taloudelliseen tulokseen ja taloudelliseen asemaan on ollut tilinpäätöksessä 31.12.2001 237.000 markkaa vastaavat 39.860 euroa.

- kirjannut Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n kirjanpitoon vuonna 1993 konkurssiin menneen Kaurialan Saunatarvike Oy:n lainoihin liittyneitä ja Taka-Hattelamaln Hoitotarvike Oy:n varoista maksettuja menoja

67.103,58 euroa sekä Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:lle luovutettuja varoja 186.570,10 euroa ilman kuluvaikutusta niin, että maksetut määrät on kirjattu yhtiön varoiksi saatavina, vaikka ne olisi tullut kirjata jo maksuhetkellä kuluksi tai poistaa viimeistään tilinpäätöksissä arvottomina.

- laiminlyönyt esittää 31.12.2000 ja 31.12.2001 päättyneiltä tilikausilta tilinpäätösten liitetiedoissa oikeiden ja riittävien tietojen kannalta tarpeelliset ja riittävät lisätiedot yhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen kirjattujen erien sisällöistä ja arvostusperiaatteista.

Yli-Koveron menettely on olennaisesti vaikeuttanut oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitovelvollisen taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Yli-Kovero on menettelyllään syyllistynyt rikoslain 30 luvun 9 §:ssä (769/1990) tarkoitettuun kirjanpitorikokseen.

Syyte hylätään siltä osin, kuin syyttäjä on siitä luopunut.

**Rangaistusseuraamus**

Yli-Koveron rikoksiin ei liity sellaisia perusteita, joiden vuoksi 1.1.2004 voimaan tulleet rikoslain (515/2003) rangaistuksen mittaamista tai rangaistuksen ehdollisuutta koskevat säännökset johtaisivat lievempään lopputulokseen kuin rikosten tekoaikana voimassa olleet rangaistuksen mittaamista tai rangaistuksen ehdollisuutta koskevat säännökset. Rikoslain 3 luvun 2 §:n nojalla asiassa sovelletaan siten rikosten tekoaikana voimassa olleita säännöksiä.

Törkeästä velallisen epärehellisyydestä on säädetty rangaistukseksi ainoastaan vankeutta. Yli-Kovero on siten tuomittava rikoksistaan vankeusrangaistukseen. Yli-Koveron rikosten vakavuus, rikoksista ilmenevä tekijän syyllisyys tai Yli-Koveron aikaisempi rikollisuus eivät kuitenkaan edellytä ehdottomaan vankeuteen tuomitsemista.

Siihen nähden, että Yli-Kovero tuomitaan hänen syykseen 1 ja 3 kohdassa luettujen rikosten johdosta huomattavaan korvausvelvollisuuteen ja että häntä ei ole aiemmin rekisteröity rikoksesta, käräjäoikeus katsoo, että ehdollista rangaistusta on ilman oheissakkoakin pidettävä riittävänä seuraamuksena Yli-Koveron rikoksista. Yli-Koverolle ei siten tuomita oheissakkoa.

Siltä osin kuin kysymys on niistä edellytyksistä, joilla ehdollinen rangaistus voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön, asiassa on sovellettava voimassa olevaa lakia, koska se johtaa lievempään lopputulokseen.

**Vaatimus liiketoimintakiellosta**

Liiketoimintakiellosta annetun lain 1 §:n mukaan liiketoimintakielto voidaan määrätä sopimattoman ja vahingollisen liiketoiminnan estämiseksi sekä liiketoimintaan kohdistuvan luottamuksen

ylläpitämiseksi. Saman lain 2 §:n ja 3 §:n 1 momentin mukaan yhteisön hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja voidaan määrätä liiketoimintakieltoon, jos hän on liiketoiminnassa olennaisesti laiminlyönyt siihen liittyviä lakisääteisiä velvollisuuksia tai syyllistynyt rikolliseen menettelyyn, jota ei voida pitää vähäisenä, ja hänen toimintaansa on kokonaisuutena arvioiden pidettävä velkojien, sopimuskumppaneiden, julkisen talouden taikka terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun kannalta vahingollisena. Lain esitöiden mukaan rikollisen teon vähäisyyttä arvioidaan ensisijaisesti menettelystä säädetyn rangaistuksen perusteella. Rikosta ei voida pitää vähäisenä, jos siitä voi seurata vankeutta yli kaksi vuotta. Yli-Kovero on syyllistynyt 1 kohdan osalta velallisen epärehellisyyteen, josta on säädetty rangaistukseksi enintään kaksi vuotta vankeutta, 2 ja 4 kohdan osalta kirjanpitorikokseen, josta on säädetty rangaistukseksi enintään kolme vuotta vankeutta, sekä 3 kohdan osalta törkeään velallisen epärehellisyyteen, josta on säädetty rangaistukseksi enintään neljä vuotta vankeutta. Liiketoimintakiellon edellytyksiä arvioitaessa Yli-Koveron menettelyä ei siten voida pitää vähäisenä.

Liiketoimintakiellosta annetun lain 8 §:n mukaan asia on pantava vireille viiden vuoden kuluessa liiketoimintakieltoa koskevan vaatimuksen perusteena olevasta viimeisimmästä laiminlyönnistä tai rikollisesta teosta. Yli-Koveron syyksi luettujen rikosten viimeisimmän osateon päättymispäivä on edellä todetun mukaisesti 1 kohdan osalta 29.4.2002, 2 kohdan osalta 27.4.2002, 3 kohdan osalta 30.7.2002 ja 4 kohdan osalta 13.5.2002. Asia on tullut vireille 30.7.2007, jolloin syyttäjä on toimittanut asiassa haastehakemuksen käräjäoikeudelle. Edellytykset liiketoimintakiellon määräämiselle ovat siten olemassa vain 3 kohdassa tarkoitetun törkeää velallisen epärehellisyyttä koskevan rikoksen osalta.

Liiketoimintakiellon määräämisellä pyritään estämään tulevaisuudessa tapahtuva sopimaton ja vahingollinen liiketoiminta. Kiellolla pyritään lisäksi ylläpitämään rehelliseen liiketoimintaan kuuluvaa luottamusta ja poistamaan epärehellisin keinoin saavutettu kilpailuetu. Asiassa on selvitetty, että Yli-Kovero on jatkanut liiketoiminnan harjoittamista uuden yhtiön puitteissa heti Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssin jälkeen, eli jo yli viiden vuoden ajan. Hänen ei ole väitetty uuden yrityksen toiminnassa laiminlyöneen yritystoimintaan liittyviä lakisääteisiä velvollisuuksiaan. Tähän nähden sekä huomioon ottaen, että vaatimus liiketoimintakiellon määräämisestä on pantu vireille vasta tasan viiden vuoden kuluttua viimeisimmästä Yli-Koveron syyksi luetusta törkeän velallisen epärehellisyyden osateosta, käräjäoikeus päätyy kokonaisharkinnassaan siihen, että liiketoimintakieltoon määrääminen olisi liiketoimintalain tarkoitus huomioon ottaen kokonaisuudessaan arvioiden kohtuutonta. Sen vuoksi syyttäjän vaatimus liiketoimintakiellon määräämisestä hylätään.

**Korvausvelvollisuus**

Korvausvelvollisuus valtiolle

Yli-Kovero on oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla velvollinen korvaamaan valtiolle sen varoista maksetut todistelukustannukset.

Yksityisoikeudellinen korvausvelvollisuus

Yli-Kovero on velvollinen korvaamaan hänen syykseen

- 1 kohdassa luetusta velallisen epärehellisyydestä Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesälle aiheutuneen vahingon, 13.000 euroa korkoineen.

- 3 kohdassa luetusta törkeästä velallisen epärehellisyydestä Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesälle aiheutuneen vahingon, 63.257,59 euroa korkoineen. Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesän korvausvaatimus hylätään enemmälti.

**Oikeudenkäyntikulut**

Asian näin päättyessä Yli-Kovero On velvollinen korvaamaan Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesälle asiassa aiheutuneet kohtuulliset oikeudenkäyntikulut korkoineen. Konkurssipesän oikeudenkäyntikululaskua on pidettävä asian laatuun ja sen vaatimaan työmäärään nähden kohtuullisena.

Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesän korvausvaatimukset on osaksi hylätty. Sillä, mitä konkurssipesä on asiassa hävinnyt, ei voida kuitenkaan katsoa olleen olennaista vaikutusta asianosaisten oikeudenkäyntikulujen määrään. Tämän vuoksi käräjäoikeus katsoo, että Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesällä on oikeus saada täysi korvaus oikeudenkäyntikuluistaan.

Yli-Koveron oikeudenkäyntikuluvaatimus hylätään.

**TUOMIOLAUSELMA** Asia on ratkaistu tuomiolauselmasta ilmenevällä tavalla.

RIIHIMÄEN KÄRÄJÄOIKEUS 5.12.2007 NO : 815 TL: 1
DNO: R 07/428

VASTAAJA

Yli-Kovero, Risto Tapio
040146-501D

Torikatu 27
13130 HÄMEENLINNA

TUOMIOLAUSELMA

SYYKSI LUETUT RIKOKSET

1) Velallisen epärehellisyys 25.-29.4.2002
2) Kirjanpitorikos 31.12.1998-27.4.2002
3) Törkeä velallisen epärehellisyys 31.12.1999-30.7.2002
4) Kirjanpitorikos 31.12.1999-13.5.2002

RANGAISTUSSEURAAMUKSET

YHTEINEN VANKEUSRANGAISTUS
10 kuukautta vankeutta
Vankeusrangaistus on ehdollinen.
Koeaika päättyy 31.12.2009.

LAINKOHDAT

1) Rikoslaki 39 luku 1 § 1/2 (769/90)
2) Rikoslaki 30 luku 9 § 1/2 (769/90)
3) Rikoslaki 39 luku 1 § 1/2 (769/90)
   Rikoslaki 39 luku 1a §
4) Rikoslaki 30 luku 9 § 1/2 (769/90)

KORVAUSVELVOLLISUUS

Valtion varoista maksetaan Ari Kalervo Pakarille päivärahaa 45 euroa sekä korvaukseksi matkakuluista 86 euroa ja taloudellisesta menetyksestä 117,74 euroa, mitkä todistelukustannukset, yhteensä 248,74 euroa Yli-Kovero velvoitetaan korvaamaan valtiolle.

Yli-Kovero velvoitetaan suorittamaan

- Takahattelmalan Lämmönvaihdinliike Oy:n konkurssipesälle korvaukseksi rikoksella aiheutetusta vahingosta 13.000 euroa korkolain

4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 30.4.2002 lukien sekä oikeudenkäyntikuluista 4.340,45 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua tuomion antamisesta lukien ja

- Taka-Hattelmalan Hoitotarvike Oy:n konkurssipesälle korvaukseksi rikoksella aiheutetusta vahingosta 63.257,59 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 14.11.2002 lukien sekä oikeudenkäyntikuluista 3.979,34 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua tuomion antopäivästä lukien.

MUUT LAUSUNNOT

Ehdollinen rangaistus voidaan määrätä täytäntöönpantavaksi, jos tuomittu tekee koeaikana rikoksen, josta hänet tuomitaan ehdottomaan vankeuteen ja josta syyte on nostettu vuoden kuluessa koeajan päättymisestä.

Jäljennöksen oikeaksi todistaa
Kouvolan hovioikeuden ratkaisun antopäivänä.

Minna Manninen